

Аддаюць апошнюю кашулю

Расходы і даходы краіны на 2008 год зведзеныя дзякуючы ўключэнню ў бюджет краіны Рэзервавага фонду презідэнта, які раней размяркоўваўся непразрыста.

Указам А.Лукашэнкі ад 28 мая №264 перагляданы паказчыкі бюджету краіны на 2009 год. Даходы і расходы зацверджаны ў суме 54,9 трлн руб. пры нулявым дэфіцыце.

Для параўнання, лягась даходы нацыянальнага бюджету склалі 48,12 трлн руб., або 22,4 млрд у пераліку на даляры. Сёлтні паказчык на ціпрашнім курсе адпавядае 19,6 млрд даляраў.

Аднак даходы бюджету за першы квартал склалі толькі 9,9 трлн рублёў, або на 5,6% менш чым у tym жа перыядзе 2008 году. З гэтага можна зрабіць прагноз, што гадавыя даходы складуць каля 46 млрд. Чым жа пакрыцца розніца — ні многа ні мала 8 трыльённа?

У Міністэрстве афармлення, што намінальна захаванне даходнай часткі бюджету глумачыць ўключэннем у склад бюджету разервавага фонду презідэнта Беларусі, які раней знаходзіўся па-за рамкамі бюджетнага прапарсу. У Міністэрстве падкрэсліваюць менавіта намінальныя характар гэтай бюджетнай аперации, бо, як і раней, распрадаўжжа резервавым фондам будзе выключна А.Лукашэнка.

Такім чынам, каб выкананы патрабаванне МВФ пра бездэфіцытны бюджет, Міністэрства ўскосна называў і ён бём разервавага фонду, за кошт якога ўдаенца захаваць бюджет бездэфіцитным — гэта 8 трлн рублёў, што каля 2,8 млрд даляраў. Раней таемнічым быў сам фонд і способы яго фармавання. Ціпер сакрэтам застаецца механизм уключэння гэтага таемнічага фонду ў бюджет.

Зато памер назапашаных сродкаў уражвае. «Адкуль такія гроны? — дэзвіцуе эканоміст Яраслаў Раманчук. — Лягась планаваныя даходы фонду складалі 600 млн даляраў».

Мікола Бутай

СЦІСЛА

Аднавілі ва універсітэце, пасля рэзгаласу ў СМІ

Актыўісты Маладога Фронту Пятра Рузава, якога адлічылі з 1 курсу Баранавіцкага дзяржаўнага ўніверсітэта, аднавілі ў вучебні. Які адлічыў пасля таго як прысудзілі да штрафу за нанесенне гравін «Свабоду Аўтуковічу» на будынек гарадскога мясакамбінату. На думку Рузава, прычынай аднавіління

стаяў рэзлананс у СМІ.

Мора не маєм, то хоць паназірам

Беларусь можа атрымаць статус нацыянальніка ў Радзе дзяржаваў Балтыкскага мора. «Беларусь гісторычна і географічна ўсё ж з'яўляецца ў некаторай ступені балтыкскай краінай», — сказаў пасол Швеціі ў Беларусі Стэфан Эрыксан.

СП

PHOTO: V. M. VOLKOV

На МУС паставілі алі-байрамлінскага

**Міністрам унутраных
справаў стаў генерал-маёр
Анатоль Кулішоў.**

Нечаканасцяў не адбылося: новым кіраўніком Міністэрства ўнутраных справаў прызначэнне ў намеснік Навумава. Пасля скандалу з «домікам ў вёсцы» у міліцэйскіх начальнікаў і адстайкай Аляксандра Шчурко, заняві месца першага намесніка міністра. Адразу па адстайцы Навумава Лукашэнка прызначыў Кулішова выконвающим абавязкі.

Прагнозы, што гэтую пасаду можа заняць старшыня Памежнага камітэту Ігар Рачкоўскі ці начальнік мінскай міліцыі Леанід Фармагей, не спраўдзіліся.

Яшчэ год таму Анатоль Кулішоў узначальваў сталічную міліцию. Потым атрымаў прызначэнне ў намеснік Навумава. Пасля скандалу з «домікам ў вёсцы» у міліцэйскіх начальнікаў і адстайкай Аляксандра Шчурко, заняві месца першага намесніка міністра. Адразу па адстайцы Навумава Лукашэнка прызначыў Кулішова выконвающим абавязкі.

Кулішову 50 гадоў, ён нарадзіўся у гарадку Алі-Байрамлы (Азербайджан).

Такім чынам практика прызначэння на галоўныя сілавыя

пасады не ўраджэнцаў Беларусі працягваеца. Кулішоў скончыў мінскую школу міліцыі, а таксама Акадэмію МУС СССР. Перад генеральствам ён пабываў на пасадзе ў Гомелі.

Падчас знаходжання на пасадзе кіраўніка мінскай міліцыі я Анатоль Кулішоў неаднارозова кіраваў разгонам апазыцыйных акцый.

Менавіта Кулішоў пачынаў кіраваць паследаванне выбуху на дзень рэспублікі 4 ліпеня, але потым атрымаў павышэнне па службе.

ЗП

Не ўсё ў жыцці апошні раз

Падпісацца можна праз Рэдакцыю і праз «Белпошту». Мы рэкамендуем — праз Рэдакцыю

Цана падпіскі праз Рэдакцыю на месяц складае **6000 рубліў**.

Наша сістэма дастаўкі газеты за 3 гады даказала сваю надзеінасць. Усе тыя, каго такі спосаб атрымання газеты задавальняе, хай застаноцца вернымі такай падпісцы.

Мы зможам дастаўляць Вам газету хутчэй або з той жа хуткасцю, што «Белпошта».

Падпісныя індэксы ў каталогу «Белпошты»: для людзей — **63125**, для прадпрыемстваў — **63125**.

Падпісацца можна на кожнай пошце. Цана гэтай падпіскі — 12 000 руб. на месяц.

ІПУП "Сурогаты", УНП 190 786 828			
Міліцэйскі банк, вул. Калектарная, 11, Мінск, код 764			
Рахунак ат. рэализатара	3012 206 280 014	Асабовы рэзультат	
(працягніце, калі вы гаварыце, што нічога)			
Від аплаты		Дата	Сума
За газету "Наша Ніва"			
Агулам			
ІПУП "Сурогаты", УНП 190 786 828			
Міліцэйскі банк, вул. Калектарная, 11, Мінск, код 764			
Рахунак ат. рэализатара	3012 206 280 014	Асабовы рэзультат	
(працягніце, калі вы гаварыце, што нічога)			
Від аплаты		Дата	Сума
За газету "Наша Ніва"			
Агулам			
КВІТАНЦІЯ			
Касір			
КВІТАНЦІЯ			
Касір			

Каб штотыдзень атрымліваць газету,
дасылайце адрады і гроны за
газету. Кошт на месяц — 6 тыс.
рубліў.

1) Просім усіх ахвотных чытаць газету паведамляць у Рэдакцыю свае адрады і телефоны. Гэта можна зрабіць праз: тэлефоны: (017) 284-73-29, (029) 260-78-32, (029) 618-54-84, e-mail: dastauka@mn.by, паштовыя адрас: 220050 г.Мінск, а/c 537.

2) Просім у бланку банкаўскага паведамлення і ці паштовага пераказу дакладна і разборліва пазначаць адрас, у тым ліку паштовы індэкс і код пад'езду.

Тры гады «НН» можна было атрымліваць толькі падпісціўся праз Рэдакцыю. І мы заявілі традыцыйно дзякаваць усім чытачам, якія пералічваюць гроны на выхад газеты.

Дзякую

Віктару В. з Бабруйскага раёну.
В.М. з Брэста.

Ірыне З. з Смалявіцкага раёну.
С.К. з Гродна.

Вольге П., Бернарду П., Андрэю А. з Мінскага раёну.
Аляксандру Б. з Капыльскага раёна.
Наталіі Л. з Дзятлўскім раёну.
М.Б. з Дубровенскага раёну.
Мікалаю Р. з Навагрудскага раёну.
В.Ц. з Жлобінскага раёну.
Міхаілу Т. з Слуцкага раёну.
Аляксандру П. з Палацкага раёну.
М.Х., В.Б. з Шчучынскага раёну.
Уладзіміру Д. з Барысаўскага раёну.

«Мы можам сутыкнуцца з неплацежаздольнасцю ўраду»

Праця са старонкі I.

У прыватнасці, гаворка магіта весціся пра ёсё пра той жа «Нафтган», «Гомельскі хімічны завод», «Гродна Азот», «Магілёўхімвалакно», а таксама дайные пытанніе пра дажу беларускіх малаказаводоў.

У прынцыпе, «Коммерсанг» не памыліўся, скандал такі ўсchaўся. Пакуль Лукашэнка і Путін амбяркоўвалі прыватна «проблемныя пытанні», якія існуюць у адносінах даўжоў краін, на авансцену выйшаў міністр Кудрын.

«Беларусі пагражае банкрэкт», — адразу ж выпаліў журналістам старавінні расійскага Мініну.

«На наш погляд, урад Беларусі робіць недастатковыя заходы, каб забяспечыць плацежаздольнасць сваёй эканомікі», — сказаў міністр, адказаўшы на пытанніе па выдачы нашай краіне апошніх траншы краедыту. — Мы можам сутыкнуцца з неплацежаздольнасцю беларускага ўраду і наагул эканомікі, магчымы наяват пры канцы ётага года, а можа — праз год».

Кудрын лічыць, што ў Беларусі ідзе адцягненне крызісных з'яў штучным чынам, за кошт масіраванай краедытнай падтрымкі, беларускіе краінніцтва спрабуют кампенсацію структурных недахопаў пра- мысловасці, каб падтрымліваць плацежныя баланс і курс валюты на неабходным узроўні.

Паводле словаў расійскага міністра, беларускі ўрад быў начаў пад упрылівам Расіі і МВФ рефармавані- неканомікі, але хуткай зноў спыніў.

Што праўда, ужо сканчэнні пасяджэння Саўміну Путін заявіў,

што Расія працягне акаваць Беларусі фінансавую, у тым ліку краедытную падтрымку. А звязы Кудрына называюць вельмі агульнымі. «Што б ні адбыўлася ў сусветнай эканоміцы, калі спартрэбіца Беларусі плачо, Расія засцёды гэта зробіць», — сказаў У.Путін.

Ужо на наступны дзень Лукашэнка склікаў нараду па сацыяльна-еканомічных пытаннях. Па тоне размовы можна было здагадаць, на сколькі пастаяжова прайшлі перамоўы з прадстаўнікамі Крамля. Лукашэнка відавочна быў не ў гуморы, ён персанальна папярэдзіў старшыню ўраду Сяргея Сідорскага і краінніка Нацбанку Пятра Пракаповича, што скончыўся час кланіцца Расіі.

«Не выходзіць у Расіі — не трэба біць паклоні, ніць, плаціць, трэба шукава сваё пічастце ў другой частцы планеты. Я гэта свядома публіч-

Не паспелі яшчэ аціхнуць разборкі між Лукашэнкам і Кудрынім, як Беларусь запрасіла ў Расіі новы краедыт на памеры 9 мільярдаў даляраў. На гэты раз для пабудовы АЭС.

на кякую», — адзначыў краіннік дзяржавы.

Лукашэнка быў абураны заявамі Кудрына. «Мы ўчора назіралі цікавую ситуацію, калі презідэнт Беларусі сіледзе з Путінім і абсалютна на сяброўскай ноге амбяркоўвае-

ЮЛІЯ ДРАЖАКЕВИЧ

пытанні. А ў гэты час Кудрын дае прэс-канферэнцию сутнасць якой — пасеца паніку ў Беларусі. Ён цалкам кансалтідаваўся з нашымі адміністраціўнікамі, якія тут на заходніх грошы вякаюць і начынаюць вучыць працягаваць», — зазначыў Аляксандар Рыгоравіч.

Лукашэнка заклікаў Сідорскага не вадзіць міністэрту па звычайных дарожках, а ехань прадаваць «пльяску цукру, дзе нас не ведаюць». «Чаго вы лезецце ў туло Расію, дзе вам выспятлі даюць? Ня јэху вы не разумееце, што ўжо не першы раз ствараеца сітуацыя, калі нас хо-

чуць узяць голенікі і голымі рукамі, бісплатна? Бо ўчора Путін сказаў, што на падліце да Мінска яны з Кудрынымі аблеркавалі сітуацыю. І тут Кудрын разразіўся тырадай. Што, гэта было не ўзгоднена? Усё гэта ўзгоднена», — сказаў Лукашэнка.

Аляксей Кудрын таксама не стаў адмоўчавацца і адказаў на заявы краінніка Беларусі. Ён паведаміў, што выдача кредиту ўсё яшчэ магчыма.

«Калі тыя, хто хоча дапамагаць Беларусі і хоць забалансаванай і стабільнай эканомікі, прыраўнёўваюцца да апазіцыі, то я тады не разумею, што ж патрабоў Беларусі», — заяўі Кудрын на брыфінгу журналістам 1 чэрвеня.

Па яго меркаванні, сёняшнняя сітуацыя «яшчэ больш стаўіць пытанне пра тое, што такая падтрымка можа апнініцца безвыніковай і ненефектыўнай».

Прэм'ер Сяргей Сідорскі ўвогуле сказаў, што Кудрын разважае «на ўзроўні клаудаўчыка», у якога «есць ключы ад замка ад сірвіса і які далей клаудоўкі нічога не бачыць». «Беларусь не прыядзе расійскім грошам, а укладае іх у новую эфектыўную эканоміку», — зазначыў С.Сідорскі.

Зрэшты, не паспелі яшчэ аціхнуць гэтыя разборкі, якія сталі вядома, што Беларусь запрасіла ў Расіі новы краедыт на памеры 9 мільярдаў даляраў. На гэты раз для пабудовы АЭС. А крыніца ў расійскім урадзе ў аўтарак паведаміла, што спрэчка між Кудрынім і Лукашэнкам вычарпана.

Зміцер Панкавец

Ахоўнік прэзідэнта

Некалькі тыдняў таму Аляксандар Лукашэнка падпісаў указ аб «Аб дзяржаўнай ахове», які ўрэйнаважвае службу аховы прэзідэнта з КДБ.

Падрыхтоўкай і лабіраваннем змаймается краіннік Службы быспекі прэзідэнта Андрэй Узорын. Паводле новага документа, ведамства Узорына атрымала законнае права праўодзіць аператыўна-вышуковую дзейнасць і ствараць падразделеніні специяльнага назначэння. Не апошнія заслугі ў стварэнні адной з найамасцнейшых у сферэ службаў аховы краінніка дзяржавы належыць менавіта Андрэю Узорыну.

Гэта глыбага крэпкага мужчыну можна часта ўбачыць побач з Аляксандрам Лукашэнкам. Узорын суправаджае Лукашэнку ў замежных камандзіроўках. Нярэдка ў кадры тэлевізійніку ён трапляў разам з будучым краінніком Адміністраціі прэзідэнта Уладзіміром Макеем. Падчас звароту галавы дзяржавы да народу і парламенту Узорын сядзеў побач з Віктарам Лукашэнкам.

Ураджэнца Пензы Андрэя Узорына часта называюць новым чалавекам у атачанні краінніка дзяржавы. Насамрэч гэта не зусім так, хоць публічна ягонае прозвішча і прагучала толькі ў ліпені 2007, калі 36-гадовы падпалкоўнік замініў Юрыя Жадобіна на пасадзе начальніка службы быспекі прэзідэнта.

Тым не менш, побач з Лукашэнкам

Узорын належыць да наймаладзейшага пакалення людзей, што знаходзяцца побач з Лукашэнкам. Старшыні памежнага камітэту Ігару Рачкоўскуму — 40, намесніку краінніка Адміністраціі прэзідэнта Мікалавіну Снапкову — 40, Андрэю Узорыну — 38, першай намесніцы краінніка Адміністраціі прэзідэнта Наталіі Пяткевіч — 37, галоўнаму ідэолагу Усеваладу Янчэўскому — 33, столькі ж і самога Віктара Лукашэнку. Столікі 30-гадовых побач з Лукашэнкам не было ніколі.

Разам з тым, Андрэй Узорын абсолютна не выльчучаеца з агульнага шэрагу беларускіх сілавікоў, большасць з якіх нарадзіліся за межамі краіны. Раду быспекі ўзначальвае ўраджэнец Днепрапрайторуўкі Юры Жадобін, КДБ — яшчэ адзін сын афіцэра савецкай арміі ўраджэнца Украіны Вадзіма Зайцаў. З Смаленшчыны былы міністр унутраных спраў Уладзімір Навумав, а ягоны наступнік Анатоль Куляшоў нарадзіўся ў азербайджанскім Алі-Байрамлы. Дарэчы, адтуль жа і міністр па надзвычайных становішчах Энвер Барыеў. Асесін Юры Кареў узначальвае спецназ.

Узорын асабіста наведваў камеры турмы на Акressійніце падчас падзеяў на Плошчы. Людзі, што неўкі час працавалі з ім, харчаваюць Узорына, як «разумнага і хітрага чалавека».

Зміцер Панкавец

IN MEMORIAM

Аляксандр Патупа

На 65-м годзе жыцця памёр ганаровы старшыня Саюзу праўдрымалынік Аляксандр Патупа. Народжаны ў 1945 годзе ў Севастополі, ён скончыў фізічны факультэт МДУ і размеркаваўся ў Беларусь. У часы перабудовы стварыў прыватную выдаваць-папярэдніцтва «Эрыдан», якія набыў вядомасць як футуrolаг. Быў адным з творцаў незалежнага грамадства, стаяў у апазіцыі да Лукашэнкі. Але ў 2009 годзе, калі стваралася Кансультатыўная рада пры краінніку Адміністраціі прэзідэнта, увайшоў у яе.

Пайшоў ён з жыцця нечакана для сабоў у шпиталі ў Бараўлінях.

«Аляксандр Патупа быў адважным і разнастайным чалавекам. Яму было шматліке дадзены, і ён разлізваў гэта ў сваіх жыццях. Іншыя не меў эканомічнай адукцыі, але ён у сваіх прагнозах быў даследнічы і ўсіх прафесіяналаў», — сказаў пра яго Леанід Миндлін.

Дэвалюацыя: МВФ не настойвае, але...

Праця га старонкі I.

Што за складаныя патрабавані выставіў МВФ, над якім ўладам прыйшло парада- маць? Фонд трайдційна захоўвае канфіденцыйнасць.

Прадстаўнік МВФ у Беларусі адзначыла, што Фонд не настойвае на яничай дэвалюа- цыі беларускага рубля, а толькі «прапануе пэўную гнуткасць ва ўстанаўленні валютнага

курсу». Гучыць, як завуаляванае тое самае.

Эканамічныя паказыкі — рост дафніцу замежнагандлёвага балансу, падзенне золата- валютных рэзерваў — падказваюць, што раз- сурсы для ўтрымання курсу рубля ў Белару- сі вычэрпанацца. Тоё самае адчуваюць фінансісты і прыбылі людзей, адлюструючы тажкі попыт на валюту ў канцы мая і на пачатку чэрвеня. Паніжэнне курсу рубля хадзе- ла б прымеслава лобі.

Праваканційныя заявы міністра фінансаў Расіі Аляксея Кудрина і адміністрація Расій чарговага крэдыту павялічылі нега- тывную чаканні.

Павыслісці шанцы, што зніжэнне курсу рубля адбудзеца раней, чым увесень. Ужо 1 ліпеня валюты кошык можа апісціца да закладзенага на цэлы год дынімуму. Рашэн- сце аб далейшай карэктуроў рамачнага ко- шыкі будзе залежаць ад дынамікі плацёжнага

балансу. У выпадку, калі за май золатавалютныя рэзервы краіны знізіцца больш чым на \$500 млн, імавернасць падзення курсу рубля да 3000 даляр становіцца страванітавай.

Эта, у сяве чарагу, павысьціць цану імпарт- ных тавараў, панізіць цэны нерухомасці і пад- лепіць цэнтральную фінансавую ситуацыю прадпрыем- стваў, што працуяць пераважна на беларус- кай сувязі.

Мікола Бутай

«Опель» стане расійскай машынай

Расійскі дзяржаўны «Сбер-банк» адрымае 35% акцый кам- паніі «Опель». Гэткае разшэнне ўхваліў ізмінцы ўрад. Цяперашні ўладальнік «Опеля», кантэрн «Джэнерал мотарз», расплаччы працэдуру банкрутства, пры этым ён распрадае свае структурныя ад- дзяленні ў іншых краінах. «Сбер-банк» выступае ў адной суполцы з канадскім вытворцам запчастак, кампаній «Магна». Для Расіі ат- рымование кантролю над сучаснай заходній кампаній — справа на- цыяльная прастыку. Але такса- ма гэта імагінасць перанесенія на расійскія заводы сучасных тэхно- логій вытворчасці і маркетынгу.

Расійская «Опель» будзе вы- пускацца на базе заводу ГАЗ у Ніжнім Ноўгарадзе, які нале- жыць алігарху Дзерьгапаску. Меня- віта ён мае цесныя сувязі з «Маг- най».

МВ

Opel

Пры жыцці заснавальніка фірмы Opel, нямецкага канструктара Адама Опеля, на яго фабрыках не было выраблена ніводнай машыны. Адам Opель у 1862 адкрыў фабрыку па вытворчасці швейных машын, у 1886 — вытворчасць элекцыйных колаў, якія праз год яго падрэпрымства пачало рабіць ровары. Так нарадзілася фірма Adam Opel AG.

Пасля смерці Адама Опеля фірма перайшла да яго пяці

дзяцей. А ў 1898 быў сабраны першы аўтамабілі «Опель-Лутцман». Іх хуткасць не перавышала 20 км/г. Але да 1913 Opel стаў найбуйным вытворцам аўтамабіляў у Нямеччыне.

У часы нацызму Opel эксплуатаваў працу вязняў канцлагераў.

Сёння Adam Opel AG — самы буйны філіял General Motors за межамі ЗША. На заводах фірмы працуе 55 тыс. чалавек. Аб'ём продажаў Opel у Еўропе ў 2008 склаў 1 459 000 аўтамабіляў, на 10,5% менш, чым у 2007. У мадэльні шэраг уваходзіць Corsa, Tigra, Astra, Vectra, Calibra, Omega... А таксама пазадарожнік Frontera і Monterey, ды новы мінівен Cintra.

У Беларусі новая машына Opel кащуе ад 11700 ёўра за Corsa аб'ёмам 1,2 да 27000 ёўра за Insignia 2.0 з усімі наваротамі.

3 2011 годзе беларуская мытня з'яднаеца з расійскай

З 1 ліпеня 2011 году будзе дзеянічаць адзінна мытная тэрторыя Беларусі, Казахстану, Расіі. Дамова пра гэта дасягнутая ў Мінску на 5-м пасядженні Камісіі мытнага саюзу, паведаміў першы намеснік старшыні ўраду Расіі Ігар Шувалau.

Падаткі змяніць не паспелі

Змяненне стаўкі ПДВ з 1 чэрвеня маламівернае. Такое меркаванне выказала першы намеснік міністра па падатках і зборах Уладзімір Палуцін. «Практычна рэалізаўца палацэнне праекту ўказу з 1 чэрвеня цяжка», — сказаў Палуцін, падкрэсліўшы, што «задні датай уводзіць змяненні ў ПДВ немагчыма».

Бярозаўская ДРЭС спыніла экспарт у Польшу

Гэтую інфармацыю пацвердзіў начальнік вытворча-тэхнічнай аддзелу ДРЭС Андрэй Чыбук. ДРЭС штomeсечна паставляла заходнім суседзям 70 млн кілават-гадзін, але крэыз зменшыў попыт.

На шырокай каляіне да Вены

Расія, Украіна, Славаччына і Аўстрыя распрацоўваюць праект пабудовы чыгункі на шырокай каляіне да сталіцы

Аўстрыі. Гэта мае павялічыць транзіт грузаў з ЕС у Расію. На сёняні такая чыгунка даходзіць толькі да славацкага гораду Кошица.

Беларускі экспарт зменшыўся ўдвадцаты

Нацыянальныя статыстычныя камітэты падсумаваў баланс гандлю таварамі Беларусі за першыя месяцы году. За студзень-красавік а佈 экспарту склаў 5,6 мільярдаў даляраў. Гэта 51,4% ад таго, што было год таму. Тады за тэх жыроўдзіл прададлі тавару на \$10,8 мільярдаў. Імпарт таксама зменшыўся. Ін роўны \$8,2 мільярдаў, 61% ад леташніга паказальніку.

Адмоўнае сальда замежнага гандлю таварамі вырасла за красавік на \$759,2 млн. За 4 месяцы яно склала \$2621,7 млн. За першыя 4 месяцы 2008 году яно складала \$1376,8 млн.

Вынікі гандлю паслутамі за красавік будуть злічаныя пазней. Рост адмоўнага сальда вымагае змены эканамічнай палітыкі. Або прыйдзеца адміністрацыйна спыніць імпарт (тады краіна, імаверна, не адрымае наступных траншаў ад МВФ), або патрэбная далейшая дэвалюацыя рубля.

Аляксандар Лукашэнка выказаўся ў мяккай форме за першыя трэба аукрутна аблежаць павелічыць энергетычны асбескі, пашырэнне супрацоўніцтва ў сферы аховы навакольнага асяроддзя.

ЯМ; МБ; ІТАР-ТАСС, БелапАН

«Дзе грошы?»

Нацбанк пераконвае беларусаў, што праблем з валютай у краіне няма, і замежныя грошы ў банках будуть заўсёды. Тым не менш, на працягу апошніх тýдняў мінчане перыядычна сутыкаюцца з таблічкамі «Валюты ніяма» ў абменніках.

У адзяленнях банкаў, якія зна- ходзіцца даўжэка ад цэнтра сталіцы — у спальных раёнах, — праблем з валютай ціпэр супрацьўляе сябе. У адным из ципераў на выхады ў памеры 3895,61 рубліёў, ужо ў суботу АСБ «Беларусбанк» прададліў ў 4000 рубліёў.

У цэнтры ж праблем паменела, але перыядычна ўзікаюць. «Літаральна адразу, як адкрыліся, купілі дзве тысячі даляраў, — апраўда- ўща касірка, — засталася толькі

долябязь». У іншым абменніку пра недахоп валюты нават не ўзгадваюць: «Больш за тысячу ёсць, купля- ся?»

Далірам беларусы пакуль давя- раюць больш, таму і разбіраюць хутчэй за сўбра. Учварчы амерыкан- скай валюты застаецца нішмат, а сўбрэйтскай ліжыць амаль некра- нутай. Прыблізны запас валюты для сроднестатыстычнага обменніка АСБ «Беларусбанк» складае 2000 даляраў, 500 ёўра і 5000 расійскіх рубліёў.

Ягор Марціновіч

«Партнёрства» ўключае гандлёвія пагаджэнні, праграмы па паліпшэнні адміністрацыйных функцый краіны, вывучаючы магчымасць адкрыцця рынку для свободнага пераўнічэння працоўных павелічыць энергетычны асбескі, пашырэнне супрацоўніцтва ў сферы аховы навакольнага асяроддзя.

5. Як будзе фінансаваць праграму «Усходніе партнёрства»?

Агульная падтрымка для шасці краін будзе павялічыцца ад 450 млн ёўра ў 2008 да 785 млн ёўра ў 2013 г. Гэта рост прыкладна на 75%. Гэта значыць, дадатковы 350 млн ёўра для планаваных мэтай на перыяд з 2010 да 2013 г. Апроштаго, ЕС перанакіруе 250 млн ёўра, ужо патрачаныя на раз- гільніцкія праграмы ў рамках раз- лягчэнні праграмы «Усходніе партнёрства».

6. Ці набліжае ўдзел ва «Усходніе партнёрства» перспективы даўлчэння да Еўросаюзу?

Удзел у «Партнёрстве» не азначае авалюковага ўключэння ў ЕС. Усё будзе залежаць ад натуральнага раз-

віцца двухбаковых стасункаў.

7. Ці магчымае скасаванне візў для жыхароў краін-удзельніц «Усходніяе партнёрства»?

Наўрада ці гэта будзе хутка, бо спрашчанае перамяшэнне жыхароў і скасаванне візў паміж ЕС і шасцю краінами «Усходніяе партнёрства» залежыць ад выканання часам тэхнічнага складаных мераў, такіх, як паліпшэнне памежнага кіравання, аўтаднічнае кантра- ліраванне мігрантаў. Тому для гэтага патрэбна некаторы час. Але Еўрасоюз спрабуе ісці да гэтага паступова.

8. Ці можа быць уведзена ёўра ў краінах «Усходніяе партнёрства»?

Тэарэтычна гэта магчыма, але можа вельмі дугоўт перспектывай. Большасць краін, што ўвайшлі ў Еўрасоюз падчас апошніх пашырэння, не ўваходзяць у Еўрапейскі трыбунал.

9. Ці будзе зледзіць ўдзел ва «Усходніе партнёрства»

Пакуль фінансаванне «Усходніяе партнёрства» разлічанае да 2013 г.

Аднак гэта не значыць, што па закан- чэнні гэтага тэрміну праграма перас- тане існаваць. Цягам яе разлізы будзе бачна, ці траба яшчэ штосьці паліпшэння, што падбіць агульныя паказыкі.

10. Колькі будзе дзеяніца «Усходніе партнёрства»?

Пакуль фінансаванне «Усходніяе партнёрства» разлічанае да 2013 г. Аднак гэта не значыць, што па закан- чэнні гэтага тэрміну праграма перас- тане існаваць.

Цягам яе разлізы будзе бачна, ці траба яшчэ штосьці паліпшэння, што падбіць агульныя паказыкі.

Дзесяць пытанняў і адказаў пра «Усходніе партнёрства»

1. Якія краіны ўваходзяць ва «Усходніе партнёрства»?

Арmenія, Азербайджан, Беларусь, Грузія, Малдовы, Украіна.

2. Чаму «Усходнікі Саюз» выступіў з гэтай ініцыятывай?

Пасля падпісання Еўрапейскага Саюзу зімой сур'ёзных дакументаў мы пашукали простых адказаў на пытанні, якія часцей за ёсць задаюць пра новую ініцыятыву.

3. Праланова агульная для ўсіх краін-ци залежыць ад дамоўле- насці з ЕС?

«Усходніе партнёрства» пралануе і двухбаковыя, і шматбаковыя меры па пашырэнні супрацоўніцтва. Існуюць разнастайныя ступені развіцця двухбаковых стасункаў. З Украінай і Малдовай, да прыкладу, у Еўрапейскага Саюзу ста- сунки націмал больш шчыльныя. Таму ў ЕС будзе індывідуальны падыход да кожнай краіны. Тое, як далёка ЕС пойдзе ў стасунках з кожнай краінай, будзе залежаць ад прагрэсу партнёрства.

4. Якія галоўныя пункты праграмы «Усходніе партнёрства»?

...І тады Крэмль праста размажа па сценцы

Візіт Путіна 28 мая, эпатажныя заявы міністра фінансаў Расіі Кудрына і нарада ў Лукашэнкі пасля яго высвеклі некалькі рэчаў.

Па-першае, афіцыйны кіраўнік упершыню так выразна, адкрытым тэкстам прызнаў, што незалежнасць краіны ў небяспечы.

«Гульня распачатая не на жарт, майце на ўвазе. Выстайлі — будзе дзяржава. Не выстайлі — зламаюць і бязплатна ў кішэні пакладцы, будзем бегаць потым ды паглядаць налева і направа, каб нам кавалак хлеба с стала кінулі». Ясней не скажаш.

Між тым ужо некалькі гадоў гучай рэфрен, што Беларусь албылася як суверэнная дзяржава. Або гэта было моцнай гіпербалай, або зараз Масква адкінула ўсе цырымоніі і ѿзла за гарячкы чыста канкрэтна. А можа, і тое, і другое.

Ва ўсякім разе, ёсць моцныя падставы меркаваць, што за кулісамі «санската саўміну» ішла душыліўка ў пытаннях беларускіх актыўцаў, а таксама, каб прызнаці Абхазію ды Паўднёвую Асесію.

Гэта праравалася назаўтра ў эмасційных

пасажах Лукашэнкі. «Няўжо вы не разумееце, што ўжо не першы раз ствараеца сітуацыя, калі нас хочуць зязыць голенікімі і голымі рукамі, бязплатна?» — рытарычна спытаўся афіцыйны кіраўнік у атачэнні. Што ж да прызнання каўказскіх рэспублік, то ён раздражнена заўважыў: «Гэта, урашце, не расійскае пытанне». Ф газета прэзідэнцкай адміністрацыі, каментуючы Кудрына, назначае: «...Найхутчай, што міністр паставіў эканамічную ўзаемадачынні ў прамую залежнасць ад экстранага прызнання Мінскам дзяржаўнасці Абхазіі і Паўднёвой Асесіі».

Па-другое, мінскі раунд высвяління стасунку ў між заклятымі хайрускімі яскрава праілюстраваў, нашто Лукашэнку спатрабілася Еўропа. Нармалізацыя дачыненняў з Еўропой — паратунак ад маскоўскага ціску. Інайчай Крэмль праста размажа па сценцы.

Трэцяя выснова: беларускія фінансы сапраўды вось—вось могуць заспявальніцамі. Рубель ледзьве ліпіць. Таму пасажы расійскага віцэ-прем'ера пра хуткую непланежадолынасць Беларусі

выклікалі такі гнеў. «Арыя госця» стала ўдарам пад дыхаўку. Народ жа адразу ламануўся ў ўбменнікі...

Цяпер тутчышыя дзяржаўныя СМИ чыхвосціць як Кудрына ў амплуа Касандры, так і, канечне ж, апазіцыю, якая нібыта скача ад радасці ў прадчуўні дэфолту Бацькаўшчыны. Маўляў, якія ж вы патрыйбы! Кранае, што ментарамі незалежніцтва становіца тыя, хто не тац даўно заклікаў зліці з Расіяй ў экстазе «братній інтэграцыі».

Але тады якога ражна працягваеце малашці ў сваіх друкаваных органах развароты на тему «санската будаўніцтва»? Што будуеце? Маўзялі для беларускай

незалежнасці?

Фальшывыя слова, як і раней, мутнай плынню лъюнца з высокіх trybun і рафрэнамі гучані з уладных рупараў. Беларусь будзе пад нагрозой як мінімум пакуль не скончыцца эпоха Вялікай Хлусні.

Гэта не праста метафары. Так, хлусня ў выглядзе нагонкі ВУП любым коптам — праклён савецкай планавай гаспадаркі — праста руйнуе разраз айчынную эканоміку. Сістэма працягвае тупа заганіць сама сябе ў пастку.

Эканаміст Алена Ракава па выніках візіту маскоўскай каманды назначае: «Цікка сказаць, чаго ў расійскай пазыцыі болей — грубага шантажу ці тонкага разліку. Аднак, праводзізыя цяперашнім эканамічным палітыку, то бок не спыняючы прадыремствы, не скрачаючы бюджет, біясонца пазычаючы гроши, адсоўваючы балочныя раформы, урад робіць ўсё даеся паскарэння страты Беларуссіі сваёй эканамічнай самастойнасці».

Што тады застаненца ад самастойнасці палітычнай, вожыку зразумела.

Аляксандр Клакоўскі

Алена Макоўская і прывадныя рамяні партыі

Старшыня Вялікай Рады
«Бацькаўшчыны» пра
сітуацыю вакол стварэння
арганізацыі «Беларускі дом».

Працягваеца стварэнне арганізацыі «Беларускі дом», што задумаў былы кандыдат на пасаду прэзідэнта і палітвізэн Аляксандр Казулін. Пазней Уладзімір Няклемеў у нараднім інтарвю «Народнай волі» назаўтра сірод сузаснавальнікі «Беларускага дома» і Згуртаванне беларусаў свету «Бацькаўшчыны».

На гэты адразу гаворала намесніца старшыні «Бацькаўшчыны» і былая прэс-сакратарка Казуліна Ніна Шыдлоўская. У звароце яна зазначыла, што арганізацыя не далаўчылася да ініцыятывы Казуліна і прынципірова не ўмешваваеца ў палітыку.

У сяве чаргу кіраўнік «Бацькаўшчыны», вядомы мастак Аляксей Марачкін, зазіў, што гэтыя слова быў прыватнай ініцыятывай спадарыны Шыдлоўскай, а не пазіцій арганізацыі. На яго думку, Шыдлоўская кіравалася жаданнем знойдзіць ў Мінску памішкаванне для з'езду. Сам Марачкін рагуша падтрымлівае Аляксандра Казуліна.

З мэтай праяснення сітуацыі мы задалі некалькі пытанняў старшыні Вялікай Рады «Бацькаўшчыны» і Алене Макоўскай.

«Наша Ніва»: Казулін насымрач выходаў на «Бацькаўшчыну» з прапановай далаўчыцца да «Беларускага дома»?

Алена Макоўская: Так, гэта было недзе ў пачатку году. Пропаноўваў далаўчыцца да арганізацыі пад умоўнай назвай — Асацыяцыя творчых саюзаў. Яна пазней трансфармавалася ў «Беларускі дом». Афіцыйнага ліста ў наш бок не паступала, ізды былі агучаныя ў размовах і праекце камунікату, які рэжы-

мендавалася падпісцай.

«НН»: Рада «Бацькаўшчыны» разглядала гэтае пытанне?

АМ: Так, яшчэ 2 сакавіка. Паколькі асноўным пытаннем з'яўлялася падрыхтоўка і правідзенне з'езду, пытанне аб падпрымкы ці ўваходзе ў казулінскую арганізацыю было разгледжана ў «розным». Рашиэнне Рады мату працыўваў: «У сувязі са сканкенем пачнамоцтваў дзейснай Малой Рады, у выпадку агульнасці вирэзанія з разгляду пытанняў аб стварэнні грамадскай арганізацыі «Беларускі дом» пасля правядзення чарговага з'езду беларусу свету».

«НН»: Заявы Ніны Шыдлоўской — гэта яе прыватнай ініцыятыва ўзважаная пазіцыя арганізацыі?

АМ: У каментары Ніны прысутнічалі асабістыя аіэнкі ў адносінах да самога палітыка. Паколькі яна працавала з ім, то, напэўна, мae на гэту права. Але тое, што датаўчыцца яе каментару ў агульным, у ім прагучала пазіцыя самой «Бацькаўшчыны». І гэту пазіцыю я бахала яшчэ раз прадэманстраваць.

«Бацькаўшчына» не можуць прывесці да нейкага расколу ўнутры арганізацыі?

АМ: «Бацькаўшчына» звычайна вырашала складаныя сітуацыі дзяйснасці кансалідацівай сея споры, узважанай пазіцыі кіраўніцтва. Беларускія дыяспара і так падзеленая географічна, пакаленнямі, палітычнымі поглядамі. І наша задача сёння

такая ж, як і раней, — абыядноўваць, а не ўхідзіць яшчэ аднім ільник разладу. Э свайго боку я хачу выкараціць спадзяванне, што Аляксей Марачкін больш увагі будзе надаваць менавіт з'езду і яго падрыхтоўцы, чым нейкім новым ініцыятывам.

«НН»: Ваша арганізацыя хоць-таксама падзяліцца на палітычныя групы?

АМ: Гэта хутчай выкарыстоўванне яе ў палітычных мэтах. Я чынна спадзяюся, што той, хто ініцыяваў гэты працэс, не прадбачыў, да чаго ён можа прывесці ў выніку. Тут хутчай праглядаючы методы часоў КПСС — «прывадныя рамяні партыі», і, на жаль, некаторыя дзеячы ѹтэлігенціі ідуць на гэту ролю. Але лёгкім узмахам руکі немагчыма пабудаваць дом. Так не бывае. Без «будзенай і шырай працы» не бывае нічога.

«НН»: Як цяпер справы з памішкаваннем для з'езду, піўдалося нешта знайсці?

АМ: Мы атрымалі паведамленне ад Міністэрства культуры Беларусі, што, на жаль, тэатр Янін Купалы спыненіца на ростэрніцы. Таксамынам, чакаем толькі адказу з Міністэрства культуры. Калі гэто будзе на дэйсцвіі, правідзенне з'езду ў Мінску зрывыцца. Мы проста не паспешам правесці ўсю арганізацыйную працу.

Дакладна праз падобную сітуацыю праходзіла «Бацькаўшчына» напірадзенні практикі ўсіх міністэрстваў. І тлумачыцца яна зусім не фігурай вядомага палітыка, які да «Бацькаўшчыны» не мае нікага дачыненія, а агульным стаўленнем беларускіх уладаў да любых незалежных ініцыятыў.

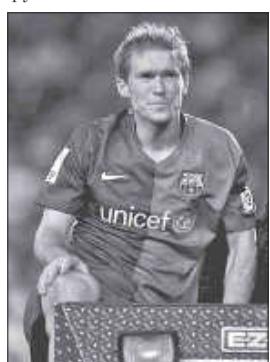
Каб дадаваць, як ідуць справы па стварэнні «Беларускага дома», мы патэлефанавалі Аляксандру Казуліну. «Прападум, жыцце пакажа, што будзе далей», — зазначыў палітык. **Зміцер Панкавец**

ЦЫТАТЫ

Глеб пашырэ сыну сцяг

«Пашыю яму дома [сцяг].
Бо я признаю толькі бел-
чырвона-белы сцяг... Чаго
тут баяцца?»

Павел Рыгоравіч Глеб,
бапцька Аляксандра Глеба,
у інтэрв'ю «Народнай
волі» пасля перамогі
іспанскай «Барселоны»
над «Манчестэр Юнайтэд»
у фінале Лігі чэмпіёнаў па
футболе. Упершыню ў
гісторыі пераможцам Лігі
чэмпіёнаў стаў беларускі
футбаліст.

Гісторыя адной дэградацыі

«У 1965 годзе паказыкі самагубстваў (на 100 000 нас.) у РСФСР, УССР і БССР адпаведна былі 21.3, 15.0 і 13.4, а забойстваў — адпаведна 5.8, 3.0 і 3.2. Праз 40 гадоў, у 2005 годзе, гэтыя ж паказыкі на трох краінах былі наступныя: па самагубствах — 32.2, 22.5 і 30.8, а па забойствах — 24.9, 9.6 і 8.8». Кандыдат сацыялагічных наўук Сяргей Кандрычын у часопісе «Arche».

Выпускні і выпускні: цяпер мы дарослы! А даросласць кожны разумее ў сілу сваіх стэрэзатыпай. Фота з Баранавіч.

Ліга Еўропы прыедзе ў Наваполацк

Кубак Беларусі па футболе паехаў сёлета ў Наваполацк. У фінальным матчы за трафей «Нафттан» у дадатковы час зламаў супраціў салігорскага «Шахцёра» — 2:1.

Лік у першым тайме прыгожым ударам адкрыў вядомы бамбардзір Валеру Стырпейкіс. У другім тайме салігорцы пайшлі наперад, і за дзве хвіліны да канца матчу Сяргей Кавальчук ударам з-за мяжаў штрафнай лік зраўняў.

Здавалася, што цяпер псаходзічна перавага

будзе на баку «гарнікоў». Дзе там, у першым дадатковым тайме абаронца зборнай Дзмітры Верхайцю прынёс «Нафттану» перамогу.

Наваполачане шчыра падзякувалі за падтримку сваіх фанатаў, якіх прыехала ў Мінск блізу дзесяці аўтобусаў. Уручэнне Кубку нагадала міні-Лігу чэмпіёнаў. «Нафттан» упершыню ў гісторыі стаў уладальнікам Кубку Беларусі.

Апроч трафею, наваполацкі клуб заваяваў пущёўку ў Лігу Еўропы.

3П

PHOTO: SPUTNIK.NET

Радзівілы ў Нясвіжы

Беларусь наведалі нашчадкі Радзівілаў. Даесць спадкаемцу прафылі ў нашай краіне троі дні, аб'ехалі Мінск, Мір, Паланечку, Ішкальдзі і іншыя мясціны, звязаныя з іх продкамі.

Але галоўным пунктам сямейнага візіту стаў, безумоўна, Нясвіж. Тут задумліў унію з Швеціяй Януш, тут маліўся Альбрыхт, тут дэвакаваў Пане Каханку. Тут правяла дзяцінства і пані Альжбета Радзівіл, дачка апошніяга гаспадара Нясвіжскага замку. Найстарэйшая з роду сёня 91 год, але яна да дробязгу памятае, як выглядаў Нясвіж за часамі яе дзяцінства.

Колініх гаспадароў урачыста сустрэлі гаспадары сёняшнія. Старшыня Нясвіжскага гарвыканкаму падараваў гасцям бутэльку «Радзівілаўскага» шампанскага і вялікую рыйбу. Вазілі Радзівілаў у месце дзіцячым цягнічком з выявімі Мікі-Маўса на вагончыках. Для пані Альжбеты падрыхтавалі карэту, аднак высыветлілася, што княгіня бацца коней, таму перавагу яна аддала мерседэсу.

Су.

Вялізна белае аўто прадставіў на час візіту Радзівілаў беларускі бізнесевец. У Нясвіж княгіня ехала з міргалкай, машыны на трасе ступалі дарогу, а ДАІ салісталі.

Сёня Нясвіжскі палац — ужо не «міжкалгасздраўніца», якой быў з савецкім часам, але яшчэ і не гняздо найбагацейшага роду на нашых землях. Планавалася, што для княгіні правядзены эккурсію ў гатовым крыле замку. Але яна рашуча наўстралася ў самую гунчичу расстаўрацыйных празаў. «Тут была брукаванка», «гэтая тераса была іншай формы», — раз за разам чуў ад яе навуковы кіраўнік праекту расстаўрацыі замку Сяргей Друшчык. Той горача бараніўся, даводзячы, што замак аднаўляецца паводле архіўных дакументаў, а княгіня не ўсё памятае, бо была малая. Але ў нечым яны і пагаджаліся. Пабачыўшы адноўленую пасля пакару вежу, пані Альжбета сказала, што яна не пасуе да агульнага віду.

— Тут я з вамі згодны, — адказаў расстаўратар.

— Дык у чым тады справа?

— Я за гэта не адказваю.

— А хто адказвае?

— Той, хто плаціць грошы.

— А хто плаціць грошы?

Рэстаўратар прамаўчаў.

Радзівілы прафылі ў замку болыш за дзве гадзіны. Эта быў першы такі маштабны ўзім на радзіму. **Тэкст і фота Юліі Дарашкевіч**

Сутнасць чалавека

Часам, калі чуеш — яшчэ адзін «стай вязнем сумлення» — узікае пачуццё безнадзеінасці. Калі чытаеш біографіі вязняў, чытаеш іх выказванні, узікаюць зусім іншыя пачуцці.

Кніга «Адзін дзень палітвізія» — 15-я ў серыі «Бібліятэка Свабоды. ХХІ стагоддзе». Цяжка ацэніваць постеп кніг, калі іх нельга купіць у звычайнай краме. Выдавецкі праект нон-інтэрніт арганізацыі, якой ёсьць радыё «Свабода», не можа быць камерцыйным па вызначэнні. Але ўскосна па поспех сведыць увага да выхаду кнігі з боку незалежнай прэсы. Праўда, увага можа дыставацца як зместам кнігі, так і кантонарчай часу, што, безумоўна, таксама істотна.

Думаеца, незалежна ад кантонарчы, кнізе «Адзін дзень палітвізія», наканавана застацца надоўта.

Сярод герояў дакументальнага зборніку Ганны Соўс — відомыя апазыцыянеры «са стажам» Юры Хадыка, Вячаслаў Сіўчык, Віктар Іашкевіч, Мікола Статкевіч, быўшы міністры Васіль Лявонаў і Міхail Марыніч, экс-прэм'ер

Міхail Чыгір, экс-кандыдат у прэзідэнты Аляксандар Казулін, быўшыя дэпутаты Вярхоўнай Рады Андрэй Клімаў і Уладзімір Кудзінаў, прадпрымальнік Мікалай Аўтуховіч, а таксама вядомыя журналісты, прааваабаронцы і нават адзін старшыня калгасу, Герой сацыялістычнай працы...

Вадзім Лабковічу было ўзято шнаснацца, калі за палітычнае графіці ён быў асуджаны як злосны хуліган разам з Аляксесем Шыльдоўскім (старэйшынам на тры гады) і правёў у зняволенні амаль шасць месецяў жыцьця. У гутарцы з журналістам радыё «Свабода» Лабковіч успамінае, што ў Жодзінскай турме яго «...уразіў, колькі хлопчыкі патрапілі да краты да драбязу. Адны ўзялі калгасны трактар, праехаўся за вёску і паставіў на месца. Нехта ўбачыў і даклай. Усё, крацэж трактару. Некалькі гадоў свеціць. На другога дзядзьку сусед напісаў, што той

скраў ягоную бензапілу. Пішу не знайшли, а дзядзьку ўжо арыштавалі».

Вам гэта нічога не нагадвае? Перачытайце «Архіпелаг ГУЛАГ» Аляксандра Салжаніцына і ўспомніце, колькі людзей сідзела ў сталінскіх лагерах таксама за драбязу: за каласкі, за анекдот, за тое, што хлопчыкі, сікаючы, выправілі на снезе слова Сталін. (Таксама свайго роду палітычнае графіці).

«Адзін дзень палітвізія» невыпадковая парадаўноўшоўца са славутым салжаніцінскім апавяданнем «Адзін дзень Івана Дзянісавіча». Паралелі тут відавочны.

Між тым, іншыя вядомы пісьменнікі, Варлам Шаламаў, які таксама быў візінем ГУЛАГу, крытыкаваў гэтага апавяданне, надрукаванае на пачатку 1960-х. Што за фантастычны лагер апісвае Салжаніцын, здзіўляўся Шаламаў. «Калі санчасткі ходзіць кот — і неверагодна для сапраўднага лагеру — ката даўно б з'яўлі». Аднак, Іван Дзянісавіч, у абліччы якога лёгка

үтадваеца сам Салжаніцын —

герой літаратурнага твору, прыдуманы мастакі вобраз. Кніга Ганны Соўс — цалкам дакументальная. Большасць з сарака аднаго герояў кнігі, на пачасце, жывіла. Але сведчанні іх, сабраныя разам, для нас ужо ціпер неінцыфічны.

Вось яшчэ адно сведчанне з яе. Іван Крук, 1944 году нараджэння, скончыў школу міліцыі, трышаць гадоў працаўшоў у праукрутары. Цяпер на пенсіі, займаецца

праваабарончай дзейнасцю. Падчас мінулага прэзідэнцкай кампаніі бірбуй подпісі за Мілінкевіча і Казуліна. Летам 2006 г. быў асуджаны за «супраціў міліцыі» — падчас ператрусу ў яго доме зламаў уласны камп'ютер. Амаль паўгоду адбыўваў пакаранне ў калоніі строгага рэжыму.

У гутарцы з журналістам Іван Крук успамінае: «Калі па мяненіі прыхохалі дахаты супрацоўнікі міліцыі, я папрасіў іх, каб яны міне не забіралі. Я даў слова афіцэру, што раніцай роўна а 9-й гадзіне буду ў міліцыі. Яны патэлефонавалі начальніку і пакінулі міне дома. Потым, калі я праходзіў усе турманныя этапы,

то на кожным з іх сустракаў розных людзей, таксама і добрых. І зразумеў, што чалавекам можна заставацца паўсюль, і дзеля гэтага шмат не траба».

Часам, калі слухаеш звонку навінаў і чуеш, што яшчэ адзін «стай вязнем сумлення», яшчэ аднаго кінуў за краты або выправілі на «хімію», узікае пачуццё безнадзеінасці. Калі чытаеш біографіі вязняў, чытаеш іх выказванні, узікаюць зусім іншыя пачуцці.

Той самы Шаламаў некалі пісаў у «Калымскіх апавяданнях»: «У лагерным досведзе негатыўнае ўсё, да апошніх хвілін.

Чалавекробіціць толькі горшым. І іншакі быць не можа. У лагеры шмат таго, пра што чалавек не павінен ведаць. Але ўбачыць дно жыцця — гэта не самое страшнае. Самое страшнае, калі гэта дно становіцца сутнасцю чалавека, калі мера яго маральнасці пазыччана ў крыміналісткай».

Сутнасць сістэмы, «пазыччанай ў крыміналісткай», якая ўвесі час маральна выпрабоўвае чалавека на злом, не змянілася.

І ўсё-такі, паўсюль ёсьць людзі, якія стаілі героямі зборніку «Адзін дзень палітвізія», застаеца надзея. Хацелася б верыць, што праз наступныя пятнадцать гадоў перавыданне кнігі не спатрэбіца.

В. Трапевіч

Адкрыты ліст міністру абароны Леаніду Мальцову

Ад грамадзяніна Беларусі Уладзіміра Падгола.

Спадар міністр!

Дзейнасць некаторых Вашых падначаленых прымусіла міне звязнуцца да вас, калі Вы выпраўлі хібы ў працы Вашых афіцэраў. Нядыўна СМІ паведамілі, што некаторыя вайскоўцы, якія выпісваюць газету «Наша Ніва», не могуць яе атрымліць, бо ніякія зладзеі крадуць гэтую газету з пошты.

Выказваліся версіі, што газету вынікаюць пэнзары-афіцэры ад таго, што газета ніправільная.

І тое, і другое недапушчальнае ў арміі дзяржавы, якай пад кіраўніцтвам прэзідэнта рушыла ў Еўропу шляхам «Усходніяга партнёрства».

Мушу паведамілі вам, а Вы, спадзяюся, праведзіце палітінформацыю з падначаленымі і ўзброенымі і пэнзарамі, што газета «Наша Ніва» афіцыйна зарэгістравана ў Міністэрстве інфармацыі і мае абы ўсім пасведчанне. Гэтую газету прадаюць установы «Саюздруку». І гэта стала адной з прычынай таго, што візавыя санкцыі для А.Лукашэнкі ЕС замарозіў яшчэ на 9 месецяў.

Як дацэнт, кандыдат філософскіх навук, які рэгулярна чытае «Нашу Ніву», сведчу Вам, што змест газеты такі, што я можна браць за ўзор патрыятычнага выхавання вайскоўцаў. Больш за тое, з матэрнілай «Нашай Ніве» можна даведацца пра жыццё і дзеяньнісць кіраўнікоў дзяржавы значна больш, чым з усіх ваших газетаў.

І напрыканцы для Вас дзве навіны: адна прыемная, другая дрэнная.

З якой пачаць? Пачну з прыемнай. Я дару Вам кнігу. Яна называецца «Беларусь — наша Радзіма». Гэта

кніжка для першакласнікаў, але вельмі незвычайная. Не спяшыцесь адкідаць кнігу, бо на вокладцы ёсьць яшчэ надпіс: «Падарунак Прэзідэнта Рэспублікі Беларусь А.Р.Лукашэнкі першакласніку».

А зараз падрыхтуюцца да непрыемнай навіны. Набыць паветра і раскрыцце кнігу на 30-й стронцы. Раслюпчыце вочы і паверце ім.

Старонка называецца «Гісторыя і славутыя імёны бацькаў-пісьменнікаў». А ніжэй вы бачыце выяву газеты «Наша Ніва» і фотадзімак будынку, дзе месцілася рэдакцыя «Нашай Нівы». Прэзідэнт лічыць сваім абавязкам распавесці першакласніку пра гісторычную падзею — выданне нацыянальнай газеты.

А вось Ваши афіцэры лічаць сваім абавязкам выкладаць гэтую газету з пошты вайскоўцу.

Факты аনтыпраэзідэнцкай антыпартыятычнай дзейнасці Вашых падначаленых адносна «Нашай Нівы» напітурхнулі міне на думку, што можа і па іншых кірунках прэзідэнцкай ідэалогіі Вашы афіцэры не ведаюць, што творыць.

Перагарніце кнігу для першакласніка ад прэзідэнта на стронку 28. Тут месціца фотадзімак Кастуся Каліноўскага. Напісаны, што ён кіраўнік паўстання 1863—1864 гадоў. Праверце, калі ласка, і распавядаюць вайскоўцам ідэалогіі Вашы афіцэры пра паўстанне пад кіраўніцтвам Каліноўскага, пра змест «Мужыцкай прайды», тэкст якой зменшылы на стронцы прэзідэнцкага падручніка.

Раю вам зрабіць наступнае.

Закупіць кнігу «Беларусь — наша Радзіма». Падарунак Прэзідэнта Рэспублікі Беларусь А.Р.Лукашэнкі першакласніку і раздаць для

вывучэння афіцэрам, якія займаюцца ідэалагічнай работай для вывучэння. Потым прыніць іспыты. Выпісаць «Нашу Ніву» ва ўсё палітпакой вайсковых частак і рэгулярна абрыйкоўваць з вайскоўцамі матэрыялы газеты.

Правесці конкурс на найлепшую вайсковую частку і наадаць ей імя Кастуся Каліноўскага.

Параць усім афіцэрам, якія маюць дзетак першакласніку і ўпікніць, вывучаць кніжку дlya першакласніка ад прэзідэнта разам з імі.

Жадаю Вам поспеху ў выхаванні патрыятызму вайскоўцаў Беларусі.

P.S. Не так даўно ў войска забралі хлопчы з апазыцыі. Дык Вы, спадар міністр, даручыце ім праводзіць палітінформацыі. Хай яны распавядаюць вайскоўцам пра

міжнародную абстаноўку, праграму Усходніяга партнёрства, пра эканамічны расійскі імперыялізм, тээзы, якія выказаў Лукашэнка. Хай хлопцы ездзяць па вайсковых частках і займаюцца патрыятычным выхаваннем. Яны ж кніжкі чытаюць і газеты, па Еўропе пaeздзялі, хай распавідаюць пра eўрапстандарты жыцця. А то Вашы афіцэры задумалі з імі вазіваць — дарма. Тут як траба разважаць: хто на кухара вучыўся — таго да пліты, хто кніжнік — хай прапагандай займаецца.

Дацэнт, кандыдат філософскіх навук Уладзімір Падгол

Ад Рэдакцыі. Пасля выступу Рэдакцыі ў справе дастаўкі «НН» падпісчыкамі вайскоўцамі у дзвію з трох часцей сітуацыя выправілася. Вестак з трэцій часці, дзе былі праблемы, пакуль не маем.

Андрэй Арамнаў: «Я больш так не буду»

«Я аформіў дакументы на ўласны легкавік, у выніку чаго не стрымаўся і выпіў піва».

29 мая ў Барысаўскім міжгарнізонным вайсковым судзе была разгледжаная крымінальная справа ў дачыненні да алі-

мпіскага чэмпіёна Андрэя Арамнава, якога паўторна затрымалі за рулём аўтамабіля ў стане алкагольнага ап'янення. За неаднаразовася кіраванне аўтамабілем ў нечырвоным стане алмпіскага чэмпіёна пакаралі штрафам у 150 базавых величыняў (5 млн 250 тыс. рублёў).

На суд алімпіскі чэмпіён прыйшоў у аранжавай байцы з капюшонам у супрацьдзенні пяці мужчын. Як выясціліася ў судзе, то быў трэнеры, прадстаўнікі спартыўнага клубу «Дынама».

Пабачыўшы фатографаў, Андрэй спыніўся перад брамай вайсковага суду.

«Вы што, звар яцелі?!» — запытаў ён у журнالісткаў, спрабуючы нацягнуць на галаву капюшон. Ягонаму трэнеру давялося некалькі разоў прасіць таго прайсіць у суд. Спартовец ускочыў у будынак, нізка нахіліўшы галаву ды схаваўшыся за спіны сваіх таварышаў. Не абылося без прыгоды і ў зале суду: «Трэба было ў Пекіне фатаграфаваць! А то ў «Камса-молцы» толькі два здымкі было, і ўсё», — не сунімалася світа чэмпіёна. Журнالісткаў пры гэтых зіўнавацілі ў тым, што сёня Арамнаў не зможа трэніравацца, а яму ж трэба было ў гэты дзень «дзесьня тону падніць».

Акрамя журнالісткаў ды супрадаважэння спартыўца ў судзе нікога не было — ні прыхільнікаў, ні родных. Адчувалася, што ў такой цеснай кампаніі прадстаўнікі прэсы былі нежаданымі гасціямі.

На судзе старшынявай палкоўнік юсцьцы Каранеўскі А.П. На яго пытанні знакамітага парушальніка, які ў судзе бараўніцца самастойнай, адказаў нягучна, часта забываў устанаў, калі да яго звязраліся Высокі суд. «Вы не рыхтаваліся да пасяджэння?» — спыталі суддзя. «Я здагадваўся, якім будзе вынік, таму рыхтаваўся слаба», — быў адказ.

Са словаў дзяржаўнага абвінавацьца стала вядома, што алімпіскага чэмпіёна двойчы затрымлівалі за кіраванне аўтамабілем ў нечырвоным стане — у снежні 2008 г. і лютым 2009 г. Пасля першага выпадку яго пазбавілі права кіраваць аўтамабілем тэрмінам на тры гады ды пакаралі штрафам у 1050000 рублёў. Другое затрыманне пачыннула за сабой крымінальную справу, якую распачалі ў сакавіку паводле ч. 2 арт. 317-1 КК (кіраванне транспартнымі сродкамі асобай, якая знаходзіцца ў стане алкагольнага ап'янення, перадача кіравання транспортнымі сродкамі такой асобай ці адмова ад праходжання праверкі (агляду)). Артыкул прадугледжвае пакаранне ў выглядзе штрафу, папрачных праноў да двух гадоў

ці арышту да шасці месяцаў.

Справу накіравалі ў вайсковы суд, бо Арамнаў ад студзеня 2008 году служыць на кантактнай аснове інструктарам па фізічнай падрыхтоўцы ў стацічнай вайсковай часці № 5448 (ад верасня 2008 г. — працашчык).

Адказаўчы на пытанні алімпіскага чэмпіёна, Арамнаў казаў, што дакладна не памітае датаў, калі яго затрымлівалі. Па яго словаў у часе апошняга затрымання ён адмовіўся ад правядзення экспертызы, бо з «мінуга вонкі» ведаў, што алкаголь у крыві знойдзецца.

«Тады неяк не разумеў, што раблю. Цяпер ўсё зразумеў і раскайваюся». На пытанні суду, чаму ўсё ж ён парушаў правілы дарожнага руху, спартовец адказаў, што на яго папульваў «вялікі поспех у Пекіне» і малады ўзрост. Спартовец не адзін раз ужыў у судзе слова «беспакаранасць», некалькі разоў паўтарыў, што не верыў, што ў той дзень (28 лютага — НН) яго могуць спыніць, што ўсё съдзе з рук. Акурат пасля першага затрымання ён атрымаў трохпакаёку ў стаціцы, іншыя ўзнагароды, а перад апошнім інцыдэнтам аформіў дакументы на ўласны легкавік, у выніку чаго не стрымаўся і выпіў піва».

Абвінавацьца запатрабаваў для Андрэя Арамнава пакаранне ў выглядзе штрафу гэтым разам у пяць разоў большага.

«Я больш так не буду», — заяўвіў у апошнім слове алімпіскага чэмпіёна.

«У маім жыцці многае перавярнулася пасля гэтага здарэння, я адчуваю, што стаў дарослым, паразумнеў», — казаў алімпіец. Ён цалкам прызнаў сваю віну і раскайваўся. Высокі суд гэта ўлічыў і праз гадзіну вынес вердыкт, які цалкам супаў з пранаводам дзяржаўнага абвінавачання. Вырак уступіў у сілу цягам дзесяці сутак, за гэты час Арамнаў можа аблкардзіць яго ў Беларускім вайсковым судзе.

«У мене ўсё нармальна! Чакайце новых завяўбуў на сусветных спаборніцтвах!» — сказаў спартовец журнالістам на развітанне. Выглядаў ён задаволеным.

Сямен Печанко,
Барысаў—Мінск

Машкевіч сустрэў 50-годзе ў кампаніі Мілінкевіча і Шалкевіча

31 траўня спойнілася 50 гадоў былому паслу Польшчы ў Беларусі Марыушу Машкевічу, аднаму з аўтараў ідэі «Усходняга партнёрства». «Наша Ніва» павіншавала пана Машкевіча з юбілеем і задала некалькі пытанняў.

«Наша Ніва»: Пан Машкевіч, у якім настроі сустрэлі пяцідзесяцігоддзе?

Марыуш Машкевіч: Сустрэл у добрый кампаніі сваіх беларускіх і польскіх сабрў у маймадзе пад Варшавай, у Міхаловіцах. Былі Аляксандар Мілінкевіч, Уладзімір Падголь, Мікола Маркевіч, Тадэвуш Гавін, Віктар Шалкевіч, Пётра Рудкоўскі. Презентавалі книгу «Беларусь у бок Еўропы», а таксама польскія пераклады Уладзіміра Арлова. Некаторыя

іншыя кнігі, што выйшлі ў серыі Biblioteka Białoruska Калегіума Усходняй Еўропы. Як бачыце, нават дзень нараджэння святкаваў з беларусамі.

«НН»: А ўвогуле, ці атрымліваеца сачыць за беларускім падзеямі?

ММ: Зайсцёды з цікавасцю сачу за тым, што адбываецца ў Беларусі. Імкнуся быць у курсе ваших спраў. Штодня чытаю беларускія сайты, у тым ліку nn.by.

«НН»: А як ацэнваеце тое,

что беларускія ўлады абвісілі курс на збліжэнне з Захадам?

ММ: Складана пытанне. Магу толькі сказаць, што рух у бок Еўропы замацоўвае беларускую незалежнасць.

«НН»: А чым, увогуле, зараз займаецца?

ММ: Я кадравы работнік Міністэрства замежных спраў. Цяпер вось чакаю новага прызначэння. Таксама займаюся навуковай дзеяйскай.

«НН»: Якія планы на бліжэйшыя 50 гадоў?

ММ: Напісаць шмат кніжак. (Сміяцца)

Гутарыў Зміцер Панкавец

Невядомыя і малавядомыя факты з жыцця Марыуша Машкевіча, у якіх ён прызнаўся з нагоды 50-гаддзя.

Ён аўтар скандальнага раману «Беларуска», які напісаў пад псевданімам Марта Піньска ў часе працы паслом у Мінску.

Раман уражвае дакладнасцю апісання беларускай рэальнасці... адкрытасцю любоўных сінкі. У свой час у чытальнях літаратурных калах было зламана намалі дзідай, каб высвяціліць, хто ж аўтар гэтага раману.

У маладосці Марыуш Машкевіч быў манахам, жыў у кляштары. У сацыялістычнай Польшчы праз свае перакананні адмовіўся прымыць у войску прыслы і за гэта быў кінуты ў турму.

Ён нащадак беларуска-літвінскай шляхты, Багуслава і Самуила Машкевіча — пісемнікаў і грамадскіх дзеячаў XVI і XVII стст.

Машкевіч — чалавек, які стаіць за праграмай «Усходняе партнёрства», ён адзін з бацькоў праекту, накіраванага на паляпшэнне адносін паміж Еўрасаюзом і Беларуссю.

Машкевіч у беларускім судзе ў 2006-м.

Марыуш Машкевіч

(нар. у Ілаве 31 траўня 1959) — доктар гуманітарных навук, дыпломат, публіцыст. Заснавальнік першага польскага консульства ў Гродні, генеральнік консульства ў Гродні ў 1994 — 1997 гадах. Пасол Польшчы ў Беларусі (1998 — 2002). 24 сакавіка 2006 быў затрыманы міліцыяй на Каstryчніцкім пляцы ў Мінску падчас пратэсту прыхільнікаў пераменай. Мінскі суд пакараў Машкевіча арыштам на 15 сутак.

Апошні салдат «банды Марозава»

Асуджаны адзін з самых страшных
крымінальнікаў Беларусі.

Вярхоўны суд асудзіў аднаго з лідэраў злачынства сцвяту Гомельшчыны 55-гадовага Мікалая Салдаценку на 11 гадоў турмы строгага рэжыму з канфіскацыяй маёмаці. Прысуд быў абвешчаны 2 чэрвеня.

Салдаценку, мянушка Салдат, прызначаны вінаватым у вымагальніцтве па арт. 208 ч.3 КК Беларусі. Разам з ім на вялікія тэрміны асуджаныя Аляксандар Кавальчук, Мікалай Якаўлеў, Ігар Лявончык і Андрэй Іваноў.

Следства ішло два гады. 17 ліпеня 2007 году Салдата затрымалі ў Расії, у Маскоўскай вобласці, дзе ён хаваўся ад міжнароднага вышуку. Генеральная прокуратура Беларусі адвяціла яго ў вышук паводле артыкулаў 207 (рабаўніцтва), 285 (стварэнне злачыннай арганізацыі) і 286 (бандызм) КК РБ. Аперацыя па затрыманні праводзілася пры ўдзеле супрацоўнікаў АМАП МУС Рэспублікі «Рысь».

Паводле дадзеных следства, ён быў актыўным удзельнікам «банды Марозава», якая гадамі тэрарызавала Гомельшчыну, і адным з апошніх «марозаўцаў», якія гулялі на волі.

Суд быў закрыты і адбываўся ў СІЗА Мінску дзеля забеспеччэння бяспекі яго ўдзельнікай.

Сямён Печанко

PHOTONMEDIA.NET

Банда Марозава

Справа арганізаванай злачыннай групоўкі, кіраванай Сяргеем Марозавым, стала самай гучнай крымінальнай справай апошняга часу.

На раахунку гэтай групоўкі больш за дзесятак забойстваў, напады, рэкет, гандалі зброяй. У 2003—2005 г. большасць бандытаў была затрыманая, а фактчычны ліквідацый «банды Марозава» стаў снегажанскі суд 2006 г., па выніках якога Сяргей Марозаў, Валеры Гарбаты і Ігар Данчанка былі прысуджаны да расстрэлу. Астатніх членоў банды асудзілі на розныя тэрміны зняволення — ад 20 гадоў пазбаўлення да 2 гадоў «хіміі». Усяго па справе гэтай злачыннай арганізацыі праходзіла 46 чалавек.

Гомельская крымінальная гісторыя мела розгалас і таму, што ў справе былі замешаны супрацоўнікі сілавых структур, прадстаўнікі мясцовага юлада. Так, былы кіраўнік Упраўлення па барацьбе з арганізаванай злачыннасцю і карупцыяй УУС Гомельскага аблвыканкаму па выніках суду атрымаў 18 гадоў зняволення, па справе Марозава праходзілі двое былыя намеснікі начальніка УУС вобласці.

Сямён Печанко

41-гадовы спявак Віктар Каліна, прыгавораны да пяці з паловай гадоў турэмнага зняволення, 29 мая выйшаў на волю. Ён адбываў пакаранне ў наваполацкай папраўчай калоні № 10. Раней, 21 мая, вызваленая была жонка спевака Святлана. Пасля выхаду з турмы В.Каліна заяўлі, што хоча пераїсці з беларускага ў расійскіе грамадзянства. У 2007 годзе суд Першамайскага раёну Мінску прыгаварыў В.Каліну да пяці з паловай гадоў пазбаўлення волі за махлярства са страхоўкамі на аўтамабілі.

СП

ЗДАРЭННІ

На падлетка зваліўся звон

Здарылася гэта ў Жалудку, што на Гродзеншчыне. 31 мая пасля службы ва Успенскім касцёле двое дарослых і пяцёра школьнікаў выправіліся на званіцу, каб пазваніць у званы. Званіці дарослыя і дзеці, якія ў той дзень прыбылі да першага прычасты. З умацаванні ў абарвяўся самы вялікі звон, які запачаў 12-гадовага падлетка. Хлонец нарадзіўся на капшулі — яго адразу ж накіравалі ў рэнаміацию, а 1 чэрвеня ўжо перавялі ў траўматалогію.

У катастрофе загінулі два святаres

У ноч на 1 чэрвяна на трасе Мінск — Бабруйск, блізу вёскі Баяры, адбылася аўтакатастрофа. У выніку загінулі настаяцель Свята-Мікола-Софійскай царквы Бабруйску Аляксей Канаплёт, дыякан Свята-Міколаўская кафедральная сабору Міхаіл Ярмолавіч, а таксама прыходжаній Максім Міцур. Яшчэ адзін пасажыр, іерарх Нікалазім (Арцімовіч), знаходзіцца ў цяжкім стане.

Два гады таму ў айца Аляксея ў аўтакатастрофе загінула жонка Таццяна. Сіротамі засталіся пяцёра дзяцей.

Aleskrasavin

З кім яшчэ спяваў Лукашэнка?

Дзяржтэлеканалы паказвалі, як у часе мінскага канцэрту першымі скончыліся «Еўрабачання» Аляксандра Рыбака «Купалінку» падпіваў нават Аляксандр Лукашэнка, які сядзеў паміж дзвюма маладымі дзяўчытамі — бландзінай і брунэткай.

Эта не першы выпадак, калі кіраўнік дзяржавы спявае для піара. Прычым рэпертуар мяняўся разам з палітычнай сітуацыяй.

Перад выбарамі 2001 году ў фільме РТР ён спяваў пад баян

песню з рэпертуару Абадзінскага.

З ліпеня 2007 году на афіцыйным канцэрце ў Мінску Лукашэнка падпіваў Валеру Лявончыкву: «Мільй друг, не скучай, // Ты меня не забывай....».

На фестывалі «Славінскі базар ў Віцебску» ў 2008 годзе Лайма Вайкуле запрасіла Лукашэнку на белы танец пад «А вы відоём, но не со мною».

І вось гісторычны момант — «Цёмная ночка, а дзе ж твая дочка?..»

СП

Лета на Свабодзе Слухаем Быкава

Унікальныя запісы
з аўдыёархіву

Аўтар чытае

«Дойту дарогу дадому»

Штодня, увесь чэрвяк
19:30 21:30, 23:30

Кароткія хвалі

31, 41, 49 м

радыё свабода

Ваўкаўскай готыка

Ваўкаўск—Гнезна—Шылавічы—Рэпля—Воўпа.
Піша Сяргей Харэўскі.

Першае, што дзівіць чалавека, які ўпершыню прыяджае ў Ваўкаўск з Мінску — памеры. Вялікую частку гораду займае прыватны сектар, а за ім пачынаюцца прымысловыя зоны. Ваўкаўск стаў чыгуначным вузлом яшчэ ў 1885 г., калі паўз яго прайшла чыгунка Баранавічы—Беласток. Да сёня чыгунка з эя заўсёдным байдзёрым перазовам колаў вызначае шмат у чым тутэйшага вобраза.

Над горадам высіцца Шведская гарда, па-тутэйшаму Муравельнік — славянскае гарадзішча Х стагоддзя. У Ваўкаўскіх дарэчы, захавалася архаічная структура гораду: ён рэзкі вірас толькі ў ХХ ст., перахоўваючы вялікую колькасць сядзібнай забудовы. Накірунку вуліц, быльых Слонімскай, Шырокай, Віленскай, цалкам супадаюць з найстарэйшым з відомых нам планаў гораду 1778 г.! На жаль, такіх старых будынкаў у горадзе не збераглося. Хіба цяперашні музей імя Баграціёна, Лічыцца, што ў гэтым імпазантным сядзібным доме расійскі генерал, грузінскі князь Пётр Баграціён, кватараўаў у 1812 г. У музей, дарэчы, варты зайсці.

У Ваўкаўску німала по-мніку XIX ст.: манументальны касцёл Святога Вацлава, які пануе сірод малапавярховых забудовы, заграбная царква Святога Мікалая Збераглісць кварталы «польскага часу» з цікавымі дэталямі, каванкамі, старатрэвімі дэвярымі... У такім Ваўкаўскому нарадзіліся і вучыліся выбітын пецібурскі дойлід Мар'ян Лялевіч і польскі геафізік Станіслав Плева, слынныя шахматысты Давыд Яноўскі і Бенджамін Бломенфельд, легендарная савецкая «Папялупушка» Яніна Жаймо, польскі актор Людвік Бянойт і беларуска-расійскі Аляксандр Дзядзюшка.

Нейкі ёсць вітамін на Ваўкаўскім вічынне, што родзяще тут таленты.

І цяпер тут дзейць заслужаны тэатр драмы і камедыі «Славуціч».

Дарэчы, з Ваўкаўску ж родам і адміністратыўны талент, Барыс Батура, колішні старшыня Магілёўскага абываканкаму, цяперашні старшыня савету рэспублікі.

Тут ёсць гатэль «Бярозка» (за царскім часам было піццо). Да бурных «Дажынак-2004» яго прывілі да ладу. Ціптер «Бярозка» — адзін з найлепшых у нашых райцэнтрах. Да тых жа Дажынак тут раскінулі вялізарны, рыхтык сталічны, пляц, абставілі яго каваярнімі, крамамі. Усё вечарове жыцце праходзіць тут. Вірue моладзь.

Дарэчы, а як завуцца жыхары Ваўкаўску? Так, слушна — ваўкаўчане і ваўкаўчанкі.

Рэчка Рось і яе праток Ваўкаўская дзеляць горад на часткі. Назва Ваўкаўску паходзіць ад Ваўкавы, што цячэ ў старым горадзе, акурат ля музею. На рэчках наставілі бетонных канструкцый, нарабілі ставоў, расчысцілі месцы для паркаў. Але рэчкі замалылі для тых чынавенскіх забавак. Як і горад замалылі для цэнтральнай плошчы, дзе замест стацага Леніна — ляжачы воўк. Драпежны зверзімвалі Ваўкаўску, што сышоў з сярэднявечнага гербу.

Жывыя ваўкі ў ваколіцах рэдкасць. Ваўкаўшчына — край не дзікі. Лісы займаюць мениш за чвэрць рапену... Але пад самым Ваўкаўскам застаўся чароўны аштар Замкавага лесу — гушчар з сунічнымі пальянамі. У нетрах вас сустрэне славуты цар-дуб, якому паўтысячы

Касцёл у Гнезне — трэці па старшынстве ў Беларусі — шэдэўр абарончай готыкі.

гадоў. Тутсама можна напатріць і на радкі з рэдкіх чырвоных пылкагалоўнік — рэліктавую паўднёвую кветку. Яе высокія стромыя цыбулікі вянчаюць буйныя лілова-чырвонацветныя ружоўнікі. Тут баўгата дзяўчын нараслінай. Сунічны в-

RADZMA.ORG

дар мяніеца малінавым, затым хваёвым, жывічным, гаючым....

Наша Гнезна

Стараўжытнае Гнезна побач з Ваўкаўскам, як выехаць з яго на Заход. Тут ацалёў шэдэўр гатычнае архітэктуры — фарны Міхайлаўскі касцёл XVI ст. Трэці па старшынстве мураваны касцёл у Беларусі, пасля касцёлаў в Услебобе і Ішкайдзі. Ёсьць паданні, што ён заснаваны ў 1121 г. Легендарная дата наўрат красавасла на фасадзе будынку. Але гэта прыгожы міф, проста Гнезна пад Ваўкаўскам блытаўшася з аднайменным старожытным местам у Польшчы.

Храм у Гнезна шматкроць разбураўлі, але ён уваскрасаў, бы Фенікс. Яшчэ пры канцы 1980-х храм быў без даху, закіданы смецем...

Тутэйшы ксёндз, айцец Людвік Казімір Станішэўскі, чалавек гасцінны, жававі і дасціліны, гаворыць на даўнай польска-беларуска-расійскай, уласнай, гаворцы. Ён прыехаў сюды з Польшчы яшчэ ў 1989 г. на пахаванне знаёмага святара, а

тагачасны біскуп гродзенскі Тадэвуш Кандрусевіч угаварыў яго застасці на нейкі час. Часовае прызначэнне расцягнулася на дваццаць гадоў. Яго рунасцю касцёл быў адноўлены і асвечаны. Імша тут вядзенца папольску, але шлобы і хрэсбіны часцей просяць па-беларуску. «Як калі», — усміхаецца ксёндз. Ён можа прынагодна працьтаваць і Янку Купалу.

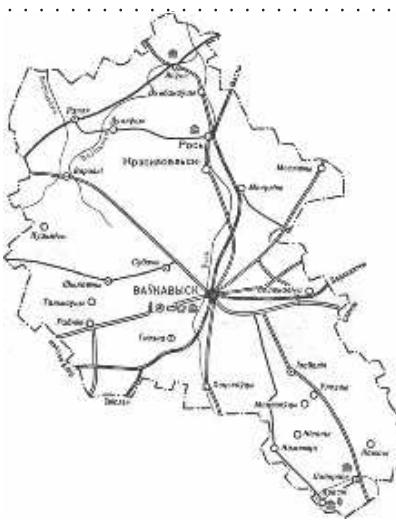
А яшчэ ксёндз Людвік рас-

Міхайлаўскі касцёл у Гнезне

Фундаваны Шамяловічамі ў 1524. У 1555 уласнік Геранім Хадкевіч ператварыў касцёл у кальвінскі збор. Вернуты католікам у 1643. Пабудаваны ў формах цэнтральнаеўрапейскай готыкі, але калывіністкі прыдалі яму рэнэсансавыя рысы. Яго сцэльныя глухі пойночны фасад традыцыйны для беларускага гатычнага дойлідства, зроблены так з мэтай большай венчанай бяспекі і ўцяглення. У 1876 касцёл перарабляўлі на царкву, з поўдня прыбудавалі бабінец у псеўдадарскім стылі. Ен быў перараблены пад готыку ў 1930-я і такім ацалеў да нашага часу.

Гатычная каменяча чаша для мыцця рук у Міхайлаўскім касцёле.

Ваўкаўск
Районы цэнтр, жыве 47 тыс. чалавек. Першая згадка — 1005. У 1052 згадваецца як памежная цвёрдзь. Атрымала Магдэбургскую праву ў 1503. Герб — у блакітным полі выява галавы ваўка.

RADZMA.ORG

павёў, што аднаго разу прыйшоў да яго горкі п'яніца. Аддаў меж, сказаўшы, што гэта мусіць належаць касцёлу... У мяху было старасвецка распяще, што ціпер сустракае вернікаў у прытворы. Там знайшлася і скульптура Святога Антонія Паданскаага XVI ст., што лічылася страчанай... Гэты выдатны твор праўніцкай готыкі перахоўваецца пляні.

У Гнезене ж захаваўся дагледжаны парк пры старасвецкай сядзібе Тарасовічай. І сам старадаўні палац, нібы з кніжкі, хоць яму хутка будзе 200 гадоў. Цяпер тут клуб.

Запішыны парк, каналы і ставы, добрыя дарогі — на ўсе гэта варта паглядзець з шыкоўнай галерэі пад калонамі на другім паверсе палацу. Адчуць сябе на досвіткі XIX стагоддзя... Гатоўвая дэкарацыя.

Емяльянава і Шылавічы

Яшчэ адзін гатычны храм, царква Аляксандра Неўскага, стаіць у Емяльянаве, што між Дзявяткавіцамі і Кузьмічамі. Гэтая святыня была каталіцкай капліцай, а пасля паўстання Каўнасоўскага яе перарабілі на праўаслаўную царкву.

Містэчка Шылавічы мае ўласны пуд — вялізарны касцёл Тройцы. Вялізарны прыгажэны храм відаць здалёк. Абавязковая падыміцеся на хоры, на вежу, з якой адкрываеца величны краявід.

Рэпля

Тут нарадзіўся і вырас Язеп Найдзюк — выбіты рэдактар і

гісторык. На ўскрайку Рэплю ёсьць старыя могілкі з дзіўнай архітэктуры — капліцо-пахавальніяй. Нібы неўкае астрана-мічнае збудаванне стаіць пасырод крыжоў. Адсюль адкрываеца шыкоўны від на юсю Рэплю і яе цудоўны храм.

Воўпа

Старафынтына мястэчка Воўпа вядомае з XVI ст. Тут ёсьць цікавы драўляны касцёл, старая царкоўка пры могілках і тузін старасвецкіх камяніц. Некалі была і вялізарная прыгожая сінагога. Эліза Ажэшка знайш-

иска гадасховішча. Можна выдатна адпачыць, пакарміць лебедзяў ці пагуліцца ў рыбака, палавічы ладных падлешчыкаў. На беразе вілікае вады, у малайчічай даліне, ёсьць і санаторый, дзе зусім нядорага можна і заначаўша на пару дзён, і пастаравацца. Адно варта папярэдне замаўляць цёплае месца.

Воўпа

Містэчка. Першая згадка — 1449, калі вялікі князь Казімір Яшайлавіч падараваў Воўпу Алехну Судзімонтавичу. Апошні ў 1478 фундаваў там касцёл.

Магдэбургскія права атрымала ў 1792, герб — бабёр у блакітным полі.

У Воўне — найбольшы драўляны храм Беларусі.

ла ў Воўне тэму для знакамітай навэллы «Гедалі» і тым праславіла яго. Сёння галоўнай рэлігіяй Воўны ёсьць касцёл Святога Яна Хрысціцеля, пабудаваны ў 1773 г. Нельга застацца абыякавым, гледзячы на шыкоўную аздобу святыні, «мармуроўвія» калоны, залатыя і сяргабраныя вінаградныя грона, скульптуры святых і анёлаў... І ўсё гэтае харасто цілкам зроблене з дрэва. Такога вы нідзе болей не пабачыце. Сёння гэта самы вялікі драўляны храм на тэрыторыі Беларусі. Выключную канштоту насыць яму надае разблёны алтар, перанесены сюды з старафынтына касцёла-папярэдніка. Алтар зроблены ў чорных танах з залачонымі і пасярэбанымі дэталямі.

...Тутсама, у Воўне, ёсьць чысціцтвія белыя пляжы, сасновы бор на беразе прыгожага Воўні-

ПОШТА РЭДАКЦЫІ

Помнік баламуту

30 траўня ў Полацку з'явіўся помнік яшчэ аднаму князю — Андрэю Полацкаму. Ён пастаўлены ў невялікім двары ў скрыжаванні вуліц Ніжне-Пакроўскай і Энгельса. Гэта ўжо трэцяя асоба княскага роду пасля Усяслава Брачыславіча і Прадславы Святаславаўны (Св.Еўфрасінні). Першых двоіх прадстаўліць не треба, але чым так заслужыліся перад горадам Андрэй Полацк?

У якасці абрэгутавання кажуць, што гэта апошні полацкі князь. Андрэй Андрэй атрымаў гэты пасад не ў спадчыну, але прынёў з рук вялікага князя літоўскага, фактычна выкінуў абаўязак намесніка.

Андрэй, пры нараджэнні Вігунд, быў старэйшым сыном Альгерда. Напачатку ён княжыў у Пскове. Як бапціст стаў вялікім князем. Андрэй быў прызначаны ў Полацк. Псковічы абурыліся, што князь з'ехаў, падабавші яго пасаду. Гэта выклікала дзесяцігадовы полацка-пскоўскі ўзброены канфлікт.

Пасля прыходу да глады Ягайлы Андрэй узбунтаваўся, збег у Псков. На загад маскоўскага князя звяяў гарады ВКЛ Трубчавіч і Староду. І нарашце, на маю думку, вызначальная прычына ўсталівання помніку: на Кулікоўскім полі Андрэй быў на ісправленым баку і бараніў Маскву ад Мамая.

Пасля, не маючы рэсурсаў для змагання з Ягайлам, ён перадаў крэйкакам Полацкому княству, каб ад іх імі кіраваць у Полацку. Апрача таго, эмайлецца з князем смаленскім Святаславам і ў 1386 г. разам з ім жорстка нішчыў Полацкую зямлю. Кааліція пацярпела пару, Андрэй ўзяўся, ён збег, добраўся да Пскова, даў траці раз

заняў пасад. Урэшце, замірёўся з князем Вітаўтам. Загінуў у бітве з татарамі на Ворсле (1399).

Чаму менавіта князю Андрэю пастаўлены помнік? Як альтэрнатыўна варта б было рагадзець хады ў кандидатуру другога Альгердавіча, Свідрыгайлі. Пры ім Полацк

на кароткі час вярнуў статус стаіцы Вілікага княства Рускага, а месціцы набылі вольнасці. Правы гэтыя ў іх не адзінокія адніцы наступнага вялікага князя, і тое стала грунтам для развіцця гораду як да наўбіцы ў 1498 г. Магдэбургскага права.

Міхась Баўтовіч, Полацк

НОВЫЯ КНІГІ!

Народная мама

Паслаў бы табе душу...

Ліставанне

Рыгора

Барадуліна з

мамай (1954-

1971). — Мінск:

Лімарыс, 2009.

— 274с., 500 ас.

Народны пазіт Рыгор Барадулін дае нам майстэр-клас па напісанні лістоў да маці ў рассташні. «Цалую твае ручкі, твае зайнешыя скроні», «зімнім паклонам ісланіся табе», «зязоленінка маг барава, зязоленінка шэрэй»... Слодыч без саладкавасці, сакавітасць без даўкасці. Мёд і яблыкі. Сыны і дочки, гэта разрыву, калі краіна, на дабро ці на школу, зблылага стала такої, якой мы яе ведаем сёня.

Да ліставання дасціпнную прадмову, якая начиначаецца словамі «SMS, e-mail...», напісаў Уладзімір Някляеў.

З чорнага ганку

Деды.

Дайджест

публикаций о

беларускай

історіі.

Выпуск I. —

Мінск, 2009.

«Мэта праекту — пазнайміць беларусу са свайгісторыяй, — кажа уладальнік альманаха Анатоль Тарас. — Навучыць ганарыца ўласнай мінуўшчынай. Чаму па-расійску? Дык ліней з чорнага ганку, цішкі, каб да свядомасці беларуса, які не чытае па-беларуску, трапіла пра гісторычную мінуўшчыну».

Матэрыял для дайджесту бірацца з «Беларускага гісторычнага агляду», ARCHE і «Спадчыны», «Лідскага летапісца» і гродзенскі «Гісторычнай брамы». Найбольш увагі плануецца надаць двум апошнім стагоддзям. «Але закранем і ранейшыя, у наступным нумары будзе пра біту на Сініх Водах», — кажа выдаўца.

Дайджест мае выходзіць чатыры разы на год сціплым наскладам у 150 асноўнікі. Але А. Тарас, аўтар папулярнай кнігі «Анатомія ненависті. Руско-польскіе конфлікты XVIII—XIX вв.», праблемы ў тым не бачыць: «Будзе разыходзіцца — надрукум яшчэ!»

Лявон К

Сокалаў-Воюш: Беланогая — гэта адкрыццё

Пасля трохгадовай адсутнасці легендарны бард Сяржук Сокалаў-Воюш зноў на Радзіме.

«Наша Ніва»: Сяржук, як вяс сустрэл ў Беларусі?

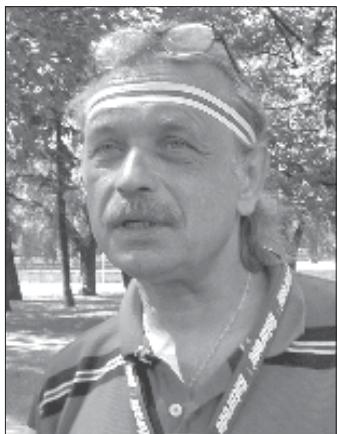
Сяржук Сокалаў-Воюш: Я прыехаў па асабістых прычынах — канцэртаў не плаўнаваў. Але заўжды знаходзіцца людзі, якія хочуць паслуছацца маес песні. Мене канцэрты стыхійныя, як мітынгі. Былі і гэтым разам цікавыя сустрэчы ў Наваполацку і Мінску.

«НН»: Ці слухаецце вы творы іншых беларускіх творцаў, бардаў?

ССВ: Беланогая — гэта адкрыццё. Фантастычная дзіцчына. У яе праўдзівая лірыка — адчуваецца трагедыя ўнутраная, падазраю, нешчаслівае каханне, бо яна ўвес час вакол гэтай тэмы ходзіць. Вельмі таленавітая дзяяччю. Ну, з Бартосікам падтрымліваю адносіны, вось зараз ездзілі разам, выступалі.

«НН»: Вы пераклалі песню Аляксандра Рыбака і амаль адначасова з ім прыехалі на зямлю продкаў. Вы часам не сустракаліся?

ССВ: Ой, не. Ну, пра што мы з ім гаворылі?! Я б яму пачаў магіт мыць на коне беларушчыны (сміеща). Не ведаю, што яму, амаль замежніку, было бы цікава.

Цяпер разам з сынамі Светавітам і Славамірам і жонкай Ганнай (дачкай вядомага беларускага дзеяча Францішка Бартула) ён жыве ў ЗША, штаце Нью-Джэрсі, у гарадку з вялікай беларускай прысутнасцю Саут-Рыверы.

«НН»: Што змянілася ў ЗША пасля абрання Абамы?

ССВ: Невялічкія змены — але яны ёсць, у бок сацыялізму. Майму старейшаму сыну гэта балюча назіраць. Ён працаў у прадвыбарым штабе Макейна: расклікаў улёткі, агітаваў.

«НН»: Ці адчулі беларусы ЗША крэыз?

ССВ: У беларусаў ёсць такая адметнасць — яны вельмі паважна ставяцца да адукцыі. Яна хоць вельмі дарагая (\$25 тысяч за год), але бацькі рупяцца, каб іх дзеці пайшли ў каледж. І таму сярод беларусаў Амерыкі крэыз моцна не адчуваецца, усе, дзякуючы адукцыі, уладкаўаны на прыстойных працах.

«НН»: Ці ўпльываюць беларусы Амерыкі на падзеі ў Беларусі?

ССВ: Тут скія-такія станоўчыя змены ёсць, і да гэтага таксама прыкладліяя амерыканскія беларусы. Паспрыялі, як мінімум. Яны пішуць петьцыі, выхадзяць на дэманстрацыі ў Нью-Ёрку. Мы пісалі паштоўкі актыўістам, якіх забралі ў войска. Уявіце, салдату прыходзіць кучка паштовак з Амерыкі. Тут і хлонцы падтрымка, і іншыя салдаты зацікаўляюцца хоць трошкі тым хлонцам, а праз яго беларушчынай.

«НН»: Чым займаецца ў Амерыцы?

ССВ: Хатні гаспадар: гатую ежу і рапантую дом. Мы падлічылі: танней будзе, калі наші стары дом адрамантую я, а не рамонтнікі.

«НН»: Пішаце што?

ССВ: Працяг раману «Крывавы памол». Адначасова складаю «Тлумачны слоўнік Асманскай імперыі». Раман дакументальны, і міям героям, гістарычным асобам, собіла паехаць у Крымскіх ханства, пра якое я нічога не ведаў. І так, пакрысьце вызнаючы пра Ханства і пра Асманскую імперию, у мяне склаўся слоўнік на 500 старонак. Тут упершыню па-беларуску біяграфія ханаў, сультанаў, агульныя звесткі пра той эзатычны край, спісы паслоў Вялікага Княства...

«НН»: Шкадуце, што з'ехаі 15 гадоў таму?

ССВ: Я зяджаў з мэтай вярнуцца. У мяне тут кватэра, якую я не прадаю. Як нешта адбываецца на Беларусі, дык мне гэта вельмі складана перажываецца. На прыклад, мітынг, дзе я мог бы падтрымачыць песні. Мой дзен у Амерыцы па-чынаеца з слухання беларускіх наўнай, потым я вязу сыноў у школу, і сыны заўсёды пытаюцца пра Беларусь.

Гутарыў Павал Касцюковіч

Пластылінавы «БелАЗ»

У Расіі знялі мультсерыял «Гара каштоўных камянёў» паводле казак розных народаў, якія жывуць на тэрыторыі РФ. Гэта найбуйнейшы праект у гісторыі расійскай анимациі: агулам створана 52 мультфільмы па 13 хвілін (разам атрымліваецца I I гадзіні).

Грошы на праект давала дзяржава, таму, натуральна, не абыходзіцца і без пэўных ідэалагічна-выхаваўчых момантаў. Кожны мульцік пачынаеца не-вялічкім аповедам пра народ, паводле чыёй казкі ён зняты. Бось, напрыклад, у мультфільме па матывах беларускай казкі «Як пан канём быў» распавідаецца, што «з даўніх часоў бела-

рускіх камінрэзаў і жывапісцаў запрашалі ў Расію. Нават сцены збройнай палаты маскоўскага Крамля ўпрыгожаны беларускімі майстрамі».

Як «запрапалі» беларускіх майстроў мы добра ведаем: у якасці палонных у часе шматлікіх войнаў паміж ВКЛ ды Маскоўскім княствам. Увогуле, мультфільм выявіў, што ўяўлен-

не пра Беларусь у расійскіх аніматараў досьцы прыблізнае: сімвалы сучаснай Беларусі — збурылы «БелАЗы», а казачыны музыкі размаўляюць з нейкім дзіўным валагодскім акцэнтам. Зрешты, цікава, што ў пэўным сэнсе мультфільм не пазбадзіўся самакрытыкі: пан-прыгня-

тальнік — тыповы расійскі пан, а царскія жаўнеры — спрэс недарэакі ды бяздумныя служкі, якія стаяць на «зважаі» перад помнікам. У тэхнічным плане мультфільм зняты бездакорна — нездарма яго стварэннем займаўся знакамітая студыя «Пілот».

Алесь Бондар

Тэрмінатар супраць Лінкальна

«Вось Зла» канчаткова сфармаваная: Амон Ра, Напалеон, Аль Капон і Іван Жахлівы. Неверагодная сіла магіі ў сценах вішнігонскага музею злучае найвялікіх злыдняў у хісткі, але пагрозіў хайурс. Яны ўзброеныя дзідамі, алебардамі, аўтаматамі і наганамі і маюць у сваім распараджэнні атрады мас-

коўскіх візязіў, французскіх гвардзейцаў і міфічных птушаклюздей. Хто злее супрацьстаяць гэтай старажытнай навале, калі не прости амерыканец, былы музейны ахойнік, а цяпер наспіховы бізнесмен, наш стары знаемец Лары?

Выканаўца галоўнай ролі, актор Бэн Стылер кажа: «У другай частцы яшчэ больш пудаў (якія сей-той назаве спецэффектам), яшчэ больш дуэляў (якія сей-той назаве экзізнам). У адразуненні ад першай серыі, мой герой ужо дасведчаны змагар са старадаўнім злыднямі, і

выдатна ведае, як паводзіцца з раптам ажылымі экспланатамі — нават з прыгожымі авіятаркамі 1940-х гадоў».

Поспех блакбастера прынята папярэдне ацэнваўць паводле яго поспеху ў амерыканскага гледача. У дадатак шматага вызначае першы уік-энд пракату. Сёлета прэм'еры двух прыгодніцкіх фільмаў, «Ноч у музеі-2» і «Тэрмінатар-4: Збавенне», прыпалі на адныя выходныя. Музейшчыкі перамаглі — зарабілі \$70 млн. Сумы нечакана вялікія, улічваючы, што за першую частку яны атрымалі ўдвая менш. Пракатчыкі ж чацвёртага «Тэрмінатара» мусілі задаволіцца сумай у \$54 млн. «Задаволіцца» — бо гаворка ідзе пра фільм з фантастычным бюджетам у \$200 млн. Трэба было, мусіць, часцей выпускаць Шварцізера: ён у кадры з'яўляецца эпізадычна, а галоўнага змагара супраць панавання машын грае Крысціян Бейл.

Бітва за гледача працягваецца і на тэрыторыі Беларусі: фільм «Ноч у музеі-2» — ужо на экранах, а чацвёрты «Тэрмінатар» з'явіцца ад чацвяртага.

Павал
Касцюковіч

КАЛЯНДАР

Чэрвень

1 — Міжнародны дзень абароны дзяцей.

1 — 575 гадоў таму (1434) памёр вялікі князь і польскі кароль Ягайла.

4 — 375 гадоў таму (1634) Паллянскімірм скончылася Смаленская вайна паміж Реччу Паспалітай і Маскоўскай дзяржавай.

13 — 175 гадоў таму (1834) нарадзіўся Канстанцін Вераніцын (в. Астраўляны Віцебскага павету), аўтар паэмы «Тарас на Парнасе».

16 — 175 гадоў таму (1834) нарадзіўся Аляксандр Ельскі, беларускі краязнавец, гісторык, публіцыст. У сваім майсткуну Замосце (Ігуменскі павет) арганізаваў прыватны краязнавчы музей. Выдаў зборнік «100 прыказак, загадак, прыдумак і гавіндў для пажытку беларускага (крывіцкага) народу».

23 — Купалле.

26 — 100 гадоў таму нарадзіўся Антон Адамовіч, пісьменнік, літаратуразнаўца.

27 — Юбілей беларускага метро. 25 гадоў таму (1984) была ўведзеная ў эксплуатацыю першая лінія мінскага метрапалітэну.

28 — Сабор (святы) Усіх Беларускіх Святых.

29 — Пятра і Паўла ў каталікоў, уніятаў.

Укладаў ЛК

Пад каго стваралася ВКЛ

Такая знаёмая нам сёня назва Вялікае Княства
Літоўскага на дзвесце гадоў
маладзейшая за саму тую
дзяржаву. Піша Алег
Дзярновіч.

Калі Літва была каралеўствам

Тытул манарха мае вялікае сімвалічнае значэнне. Гэта публічная маніфестацыя статусу і, у познім сэнсе, замежнапалітычнай аргументацыі. Напрыклад, першых кіеўскіх князёў летапісцы часам называлі «каганамі», што сведчыла пра моцную ящчэ повязь з тудзеямі-хазарамі. Уладары літоўскія ад самага пачатку вымушаны былі дэманстраваць прыхільнасць да заходняга вектара развіція. Каб гульць на адным палітычным і вайсковым полі з Польшчай і крыжацкім Ордэнамі, траба было мець з імі роўны статус. Інакш, па жорсткіх законах тых часоў, суседзі ўспрымалі б Літву як плямёны дзікунуў, вартыя толькі асіміляцый і вынішчэння.

Таму Міндоўг (гады кіраванія 1250-я—1263), які ствараў вакол Наваградку новую дзяржаву, хрысціца ў каталіцтва і ў 1253 г. каранеца карапеўскай каронай, даславай Папам Іннакенціем IV. «Божай міласцю кароль Літвы» — так называюць Міндоўга ў дакументах яго канцылярыі 1253—1261 гг. У сваю чаргу Папы Іннакенцій IV і Аляксандар IV звязраліся да Міндоўга, як да «найяснейшага караля Літвы». Што харектэрна, Папа называе Міндоўга каралём і звязраеца да яго так ящчэ да афіцыйнага каранавання, але пасля хросту. І пасля дзяржавінага перавароту, калі змоўшчыкі Даўмонт, Таўцівіл і Транята забілі Міндоўга, Папа у адным з афіцыйных лістоў выказвае шкадаванне з нагоды смерці «нашага хрысціянскага караля, забітага паганцамі».

Наступны этап: герцагства Літоўскае

Наступным кіраўніком дзяржавы, які строга саччӯ за паслядоўным ужываннем свайго тытулу, быў Гедымін (1316—1341). У актах, якія зыходзяць ад яго імя, ён першым з літоўскіх князёў пачаў называць сябе «каралём ліцвінаў і русінаў». Напрыклад, дакоры крыжакам, якія адмаяўляліся выдаць дзве тысячы збеглых у Ордэн смердай, прыходзілі за такім подпісам. Так звязраліся да кіраўніка літоўскай дзяржавы заходнія ўладары і нямецкая Ганза. У нямецкамоўнай карэспандэнцыі Гедымін падпісваецца таксама «скарочанай формулай» — «кароль літоўцаў: *könig van Lettouen*».

Часам Гедымін называўся *dux* — «князь» ці ў заходній традыцыі — «герцаг». Герцагства тады не саступалі карапеўствам. Згадае змаганне Французскага Карапеўства і Вялікага Герцагства Бургундскага.

Вялікі князь Вітаўт

Каралеўскі тытул зрендку ўзыходзіў у дыпламатычнай пепарысці і пасля Гедыміна. Альгерд (1341—1377) быў «каралём Літвы», «вялікім карапеўм», але таксама і «найвышэйшим князем» і «вялікім князем». Ягайла (1382—1391) ящчэ да хрышчэння ў каталіцтва звязаўся «каралём», «вялікім карапеўм», «вялікім князем», «найвышэйшим карапеўм», «найвышэйшим князем». То бок вялікай розніцы між «каралём» і «князем» літоўскія ўладары тады не бачылі.

Ледзь не сталі Польскім карапеўствам

У лацінскіх актах ящчэ до хросту Ягайлу называюць *dux*. У далейшым — *supremus dux* («найвялікіша князь»), а ад сярэдзіны 1386 г. усталёўваецца тэрмін *principes* («валадар», а *dux* зник). *Principes* — гэта больш, чым *dux*, але ж меней, чым *rex* («кароль»). Функцыяй *principes* было адрозненне Ягайлы ад падлеглых яму ліцвінскіх князёў. З'яўленне тытулу *principes* магло выконваць ролю «кампенсацыі» за спыненне ўжывання тэрміну «кароль» да кіраўніка літоўс-

кай дзяржавы.

Цяпер, пасля Крэва, хрышчэння і каранацыі, Ягайла стаў «каралём Польшчы, найвышэйшим князем літоўскім і дзедзічам рускім». З юрыдычнага пункту гледжання пункты Крэўскай дамовы прадугледжвалі інкарнацыю Літоўска-Беларускай дзяржавы ў склад Польскай Кароны. Але на практицы ажыццяўці «інтэграцыю» не ўдалося. Дзяякоўцы актыўнасці грамадскіх сілаў краю, не задаволеных умовамі, якія пранікаюць польскімі боком, паглынаніне дзяржавы нашых продкаў Польшчай так і засталося на паперы.

Які князь вялікі?

Літоўская незалежніцкая памікненні ўласабліў Вітаўт. Дакладней, выкарыстоўваў іх у барацьбе за ўладу з стрычечнымі братамі Ягайлам, карапеўм і «найвышэйшим князем». У 1392 г. апошні быў вымушаны перадаць Вітаўту кантроль над літоўскімі землямі, але

зваўся Вітаўт проста «князем». «Вялікім князем» ён стаў сябе называць ад студзеня 1401 г. Тады ў Вільні была падпісаная Віленска-Радамская унія. Гэты акт прызнаваў палітычную асобнасць Літоўскага княства да смерці Вітаўта. Пасля яе ўлада мусіла перайсці да Ягайлы ці яго пераемніку. Кракаў прызнаў афіцыйны тытул Вітаўта, але і той вымушаны быў пайсці на значныя саступкі — палітычна вага Вільні падпала пасля катастрофы на Ворскле (1399 г.), дзе татары выскліпі большую частку літоўскага войска.

І ўсё ж браты-князі не пераставалі спрачаца пра свае права на княства і свой статус у ім. Сагнучы Ягайлу Вітаўт змог толькі пасля Грунвалду. У 1411 г. асобным актам Ягайла афіцыйна прызнаў за Вітаўтам тытул *magnus dux* («вялікі князь»). Польскі кароль фармальна застаўся суворонам дзяржавы — *princeps*, а тэрмін *dux* знік з яго тытулу.

Вітаўт не думáў спыняцца на гэтym. Наступнай свайя задачай ён бачыў атрыманне карапеўскай кароны, роўнай Ягайлівай. А там — хто ведае: магутнасць літоўска-рускага княства расце, Ягайла старэ... Аднак карона Вітаўта, якую везлі з Рыму, «згубілася» на польскіх дарогах. І ўсё ж, дзяякоўцы тым спробам вялікага князя, яго дзяржава займаўшася нарэшце афіцыйную назуву.

Дзень народдзіна ВКЛ

Яшчэ і пасля Крэўскай уніі ў дакументах яе называюць *i terra Letouie et Russie, i terra Lithuaniae, i terrae Litvaniae et Russia (зямля літоўска-рускай; зямля Літоўскай; Літоўская і Руская зямля)...* Але ж усё гэта — апісаныя назвы, але не афіцыйны тытул дзяржавы!

Толькі ў 1419 г. у сумесным дакументе Ягайлы і Вітаўта сустрэкаеца назва *ducatus Litwanie* («княства Літоўскае»). А тытул дзяржавы *Magnus Duxatus* («Вялікое Княства») упершыню быў запісаны толькі 2 студзеня 1430 г. у адным з актаў, складзеных як раз у той час, калі Вітаўт чакаў літоўскую каралеўскую карону. І далей пачаў выкарыстоўвацца роўголярна.

Фактычна, тытул дзяржавы быў утвораны ад тытулу вялікага князя Вітаўта. Выходзіць, пад яго, пад уладара з ягонымі амбіциямі і правамі, фармавалася дзяржава.

У 1411 г. тытул «вялікі князь» выконваў функцыю адрознення Вітаўта ад іншых князёў дзяржавы і не быў яшчэ ў поўным сэнсе тытулем манарха. Толькі з 1430 г. тытул «вялікі князь» становіцца канчатковая адпаведніцтва тытулу дзяржавы, назва якой паўстает у той форме, якая нам сёня так знаёмая — Вялікае Княства Літоўскае.

Яшчэ можна трапіць у Нарвілішкі

Тэрмін падачы дакументай на візу для наведніку фестывалю «Bezgether» працянуты. Іх будуць прымаць да 5 чэрвеня ўключна ў суязь з вялікім наплывам наведнікаў.

Умовы атрымання бясплатнай візы не змяніліся: дастатковая прадстаўвіць квоткі і яго ксеракопію, а таксама фотадзымак, медыцынскага страхоўкі і запоўненую анкету. Віза выдаецца на тэрмін з 11 па 15 чэрвень.

Нагадаем, сёледа фестываль «Bezgether» адбудзеца 12 па 14 чэрвень. Хэлдайнераў ў гэтым годзе будуть «Gogol Bordello» (ЭША), «Clawfinger» (Швецыя), «Touch And Go» (Вялікабрытанія), «Polarkreis 18» (Нямеччына), «Roni Size» (Вялікабрытанія), «Dilated Peoples» (ЭША). Беларусь прадстаўвіць «Ляпіс Трубецкій» і «The Toobes».

Машынай да Нарвілішак ад Мінска 200 км. на маршрутце Ліда — Шаўчынінкай — Дзвеўнішкі — Даўгіяй — Нарвілішкі. Галоўнае — не забыць аформіць атамабільную страхоўку (30 ёура).

Можна дабрацца да Вільні аўтобусам (7.20, 18.20 з Мінску) ці чяляніком (6.30 з Мінска). 12 чэрвеня з віленскага аўтавакзалу ў 11.00, 12.00, 13.40 і 14.35 выѣзляюцца фестывальная аўтобусы да Нарвілішак. Кошт прадэзу 18 літаў (каля 20 тыс. рублёў).

Квіток на ўсе дні фестывалю каупте 160 тыс. руб. Набыць іх можна праз тэлефоны (029) 655-55-96, (033) 655-55-96, а таксама праз сайт www.soundline.be. й у канцэртных касах Мінска.

КАНЦЭРТЫ

Бартосік у Маріліўскім каледжы

З чэрвеня барда Зніцер Бартосік выступіць у Маріліўскім электратаехнічным каледжы. Пачатак выступу ў 14.30. 4 чэрвеня барда чаюкоў у Маріліўскім політэхнічным каледжы. Пачатак таксама ў 14.30.

Трыо «Вытокі»

З нагоды юбілею славутых кампазітараў Фларыяна Міладоўскага і Станіслава Манюшкі трой «Вытокі» выступіць з канцэртамі ў межах праграмы «Ут узрастала муз тва». З чэрвеня, Аграрны ліцэй «Смілавіч». Пачатак у 15.30. У той самы дзень Аляксей Фралоп (фагот), Ірына Аўдзееўва (фартэпіана) і Сяргей Махаў (флейта) зайшюць у санаторый «Волма» фальварку Убел. Пачатак а 17-й.

«Крамы» ў Гродне

Канцэрт гурту ладзіца 4 чэрвеня ў гродзенскім ліцеі №1. Пачатак а 19-й.

Алесь Камоцкі ў Купалоўскім музеі

Алесь Камоцкі запрашшае ўсіх: і тых, хто ведзе, у чым справа, і тых, хто не курсе, паслухаў старых і новых песень 9 чэрвеня ў 19.00. Уваход вольны.

Jazz-Jazz

Першы сумесны канцэрт джазовых музыкантаў «Diaglew project» (Германія) з удзелам вядомага джазавага піяніста Констанціна Гарачага («Apple Tea») і беларускай этнагджазавай групы «Akana-Niss». Прайдзе 5 чэрвень на сцене сталічнага Моладзевага тэатру эстрады (вул. Маскоўская, 18а). Упершыню ў Беларусі начечкі джаз і беларускі этнічныя песні заўчачаць разам. Пачатак а 19-й.

Плэць беларускіх гуртоў у Pacii

Сёлета на расійскім альгэрнавым фэсце «Пустыя холмы — 2009» выступіць плэць гуртоў з

дзе варта быць

ІМПРЭЗЫ

Прызентация «Сучаснага шведскага апавядання»

9 чэрвеня а 18-й у Палацы мастацтваў (вул. Казлоўская, 3) адбудзеца прызентация зборніку «Сучаснае шведскае апавяданне». Удзел бяруць Эмір Вайцюшкевич, Віктар Шалкін, Стэфан Эрыксан, Валянцін Акудовіч.

рARTisan на БелЭкспа

Прызентация дэзвітага нумару культурніцкага альманаху «рARTisan» «Горад Сонца-2» адбудзеца 4 чэрвеня ў будынку «БелЭкспа» (вул. Янкі Купалы, 27) на беларускім павільёне 53-й Венецянскай біенале» на другім паверсе цэнтральнай пляцоўкі экспазіцыі. У імпрэзе восьмым уздел галоўных рэдактар альманаху Артур Кінаў, архітэктар Уладзімір Папруга, старшыня Таварыства аховы помнікаў Антон Астаповіч. Пачатак а 17.30.

ТЭАТРЫ

3 чэрвень

Купалаўскі тэатр, малая сцэна — «Дамскія танга»
Музычны тэатр — «Юнона і Аўсова»
Тэатр імя Горкага — «Распушнік»
Тэатр-студыя кінаактора — «Выспа нашай любові і надзеі»

4 чэрвень

Купалаўскі тэатр, малая сцэна — «Апельсінава віно»
Музычны тэатр — «Юнона і Аўсова»
Тэатр юнага гледача — «Пацалунак ночы»
Тэатр-студыя кінаактора — «Выспа нашай любові і надзеі»

5 чэрвень

Музычны тэатр — «Прынцэса цырку»
Тэатр оперы і балету — «Князь Ігар»
Тэатр імя Горкага — «Жанкі»
Тэатр-студыя кінаактора — «Тэатр купца Япішкіна»

6 чэрвень

Музычны тэатр — «Даратэя»
Лялечны тэатр — «Васіліса Прыкірасная»
Тэатр оперы і балету — «Шчакунок»
Тэатр імя Горкага — «Анджаля і іншыя»
Тэатр-студыя кінаактора — «Поле бітвы»

7 чэрвень

Музычны тэатр — «Залатое куранія»
Музычны тэатр — «Ня бесны ціхад»
Лялечны тэатр — «Пэлі Doўгая панчоха»

чэрвень 4
19:00

Да 190-годдзя Станіслава Манюшкі

Прэзентацыя альбома

ансамбль салістуў

“Класік-Авангард”

мастацкі кіраўнік

Уладзімір Байдай

салісты:

лаўрэаты міжнародных конкурсаў

Алена Золава (*сандана*)

Юрый Гарафезецкі (*тэнар*)

Уладзімір Громаў (*арфытон*)

Таццяна Цыбульская (*сандана*)

Яўгенія Каральчук (*сангіна*)

КІФ ФЕСТИВАЛЬ “Адкрыццё беларускай капалы”

Тэатр імя Горкага — «Багема»
«Прауда — добра, а час — лепей»

Тэатр-студыя кінаактора — «Поле бітвы»

9 чэрвень

Музычны тэатр — «Бабскі бунт»

Лялечны тэатр — «Вясёлы цырк»

Тэатр беларускай драматургіі — «Сталіца Жанкі»

Тэатр імя Горкага — «Несапраіды хворы»

Тэатр оперы і балету — «Бег»

10 чэрвень

Купалаўскі тэатр — «Хам»

Купалаўскі тэатр, малая сцэна — «Старамодная камедыя»

Музычны тэатр — «Севастопальскі вальс»

Лялечны тэатр — «Прыгоды аліванага жаўнерыка, пастушкі і камінара»

Тэатр імя Горкага — «Несапраіды хворы»

Тэатр юнага гледача — «Падарожжа ў царства

11 чэрвень

Музычны тэатр — «Рускі фантам»

Лялечны тэатр — «Марозка»

Тэатр імя Горкага — «Дзядзінка сон»

Тэатр юнага гледача — «Дарога на Віфлем»

Тэатр беларускай драматургіі — «Адэль»

Купалаўскі тэатр — «Хам»

Купалаўскі тэатр, малая сцэна — «Старамодная камедыя»

КІНО НА ВЫХОДНЫЯ

Уверх!

Амаль адразу па прэм'еры ў Канах амерыканскі мультфільм «Уверх» з'явіўся на беларускіх экранах.

Пенсіянер Карл Фрыдэйксан, якога збіраюць выправіць у дом састаральных, не мірца з лёсан. Ен надзімам паветраныя балонкі і ляцці разам з сваім домам і хлопчыкам-следзільцам па Лайтнену Амерыку, каб здзеісніць мару памерав жонкі. Прыгоду хопіц на ўсіх: дакі джунглі, гаварікі сабакі, каліровая птушка шнапса, бойка на мячах і страшныя пасткі.

Мультфільмы студы «Піксар» сталі анимацийным этапам. У пошуках Нама», «Балі» — камп'ютарна-лялечныя героі рабіліся ўсё жывейшымі і мудрэйшымі. Хаца, куды ўжо болей.

У дыячай карціне ўсё для дзяцей: паштанская пушка, хлопчык-недарака, сабакі на саламятах і проціца каліровых балонікаў.

У дыячай карціне ўсё для дзяцей і дядзьку.

Жыць чалавека ад дзяцінства да старасці

паказанае ў дасціпным, зразумелым нават не-наўчуць глядзіць

мультфільму «Уверх»

з падзеламі

жыць

Андрэй Расінскі

клуб РЕАКТОР
3-ці МІЖНАРОДНЫ ФОЛЬК-МЕТАЛ ФЕСТЫВАЛЬ

26
18.00 ЧЗРВЕНЯ

КУПАЛЬСКАЕ КОЛА 2009

ZNICH КУЛЬ

УКРАЇНА

LITVINTROLL SONCAVAROT

БЕЛАРУСЬ

живой звуки!!!

Б'ем у бубен – і крызіс адступае

Даўно ўжо народ у форме чутак пра дэвальвацыю не выдаваў на гара столькі фальклору. Фельетон Лёліка Ушкіна.

- Прафесія? — спытаяў чалавек за стойкай гасцініцы.
- Энтараграфічная экспедыцыя, — адказаў кліент.
- Парые ўзняў на госця вочы.
- А, ясна. Пальчыкі катаць будзеце? Усё тэрарыста шукаец?
- Не, вы не зразумелі. Збіраю дыяменты народнай творчасці. Ну, там, тосты, казкі, абрады, чуткі... Міф пра саюзную валюту, напрыклад. Гаворань на вас пра такіе старыя людзі?
- Чуткі? Дарагі, табе выключна пашанцавала! Есьць у мене адна суперчутка...
- Ён адвар'ё этнографа ў падсобку і запаштаваў таму ў дыктафон:
- Слухай пра дэвальвацыю. Чыстая праўда! Кажуць, што валюты ў ховішках

- На банку на два тыдні. Хутка ўсё ляснецца! Праз тыдзень курс будзе 3500! Уяўляеш? Так што біжы хутчэй баксы набываць. Траба ўсім рабіць рытуалны аблен.
- Малады чалавек аж заплакаў:
- Зайчыка шкада.
- Мин даслалі, што вы этнограф, — рэзкім рухам адчыніўшы дзвёры, увайшоў чалавек у дарагім касцюме.
- Студэнт радасна заківаў галавою:
- Так! I я мару запісаць які-небудзь рэдкі народны абрэд, а ўзняць уздел у ім было б праста фантастычна!
- Дарагі, табе выключна пашанцавала. Я наконт таго, каб узяць уздел у абрэзе «Выбыванне крэдыту ў Рації»?
- Баў! А ў чым яго сутнасць?
- Эта дауні пригожы абрэд. Спачатку

мы праводзім пасяджэнне па багучых проблемах сацыяльна-эканамічнага развіція. Нас — супрацоўнікаў ураду — будзе пісочыць. Мы на гэта маєм ківачы галовамі і нешта запісваць. Есьць павер'ё, што падобныя пасяджэнні выводзяць краіну з крызісу. Пасля мы б'ем у бубен на нашых тэлеканалах, прамаўляем слова закіянінні перад расійскім журналістамі, і ўрэшце нам даюць крэдыт, а крызіс адступае, пераможаны нашымі чарыма.

Студэнт быў у захапленні. У гэтым кутку Еўропы захаваліся такія цікавыя народныя традыцыі! Яго праца будзе прарывам у этнографіі.

— А ў чым мая функцыя? — спытаяў ён. Чыноўнік трохі памаўчыў.

— Чым больш Галоўны Шаман будзе нас пісочыць, тым мацнейшай эфектыўнасці рытуалу. Таму траба напярэдадні выклікаць у яго жудансу ярасць. Публічна скажуць, што беларускай

гаспадарцы капцы, што дэфолт непазбежны...

— А, я чуў пра гэта! Мая рытуальная роля называецца «Кудрыны»!

— Так. Аднак вы мусіце быць гатовым да таго, што Галоўны Шаман будзе вас крътыкаць, на слоўах церці ў парашок, называючы бруднымі словамі.

Студэнт пабег рыхтавацца да выступу. Чыноўнік на ўсякі выпадак прашантай замовы ад дзяржкантролю і

дзяржбіспекі і скіраваўся да свайго лімузіну. Замову ад аўтайнспекцыі не прамаўляў — у яго быў ахоўны амулет, прымацаваны на лабавым шкеле. Замовы ад Галоўнага Шамана, на жаль, не існавала.

АДЛУПЫ

«Шведскі ранак»

«Вядучыя «Нашага утра» на АНТ Лушчык ды Кащэеў запрасілі ў гості пасла Швеціі. Ён гаварыў з ім на беларуску, а яны з ім размаўлялі па-расійску».

«Наша Ніва»

Задума, зрешты, добрая была:

— Праграму траба нам абеларусіц.
А для пачатку
Шведская паслі
Для інтар'ю пакідаць варта, мусіць,
Бо нашу мову вывуч'у пасол.
Ды новіць так, іму і ў руки карты.
А каб не атрымаўся ўсё «пракол»,
Вядучы мову падвучыць бы варта.
І тут відучых ахал'упі спалох.
Ад росчыни Кащэеў толькі войкаў:
Звязаць на мове і двух слоў не мог,
Быў адна адзнака ў школе — двойка.
Хоць быў знаёны ўесь глямурны свет,
Калені задръжалі ў Люсі Лушчык:
На нове родкі размаўляць як след —
Не семечкі на дыскатацыі пушчыць.
Ды што паробіш, калі ёсць загад...
І вось на тэле запрасілі шведа.
На нове гаварыць ён дужа рад
(Хоць некалі я зусім не ведаў).
Вядучы ж на мове — «мъю» ды «мъю»,
І ўрэшце не адукалі нагрузкі:

— Какай-то очень трудны сей ўзьвік,

Мы будем с Вами говоріць по-руски.

Глядзець і слухаць — прости смех і здзек.

З відучых насыхалася краіна.

У штат жа лепей возьмем мы пасла,

Нікай ўні будзіць мовью з экрану.

І перадаць ў новая гайша:

Заместа «Наше утро» —

«Шведскі ранак».

Алесь Няўвес

ПРЫВАТНЫЯ АБВЕСТКІ

ПРЫЗНАННЕ

Вольга Паўлаўна, я цібіхі хаю. Як мне дабіцца твой прайхіль-насці! Аляксей Мікалаевіч

СТУДЗЕНЦІКОНКУРС

Распавядзі нам сваю праўду пра сесію! Дашлі на zbs.info@gmail.com. Студзенціконалічнікі не болей за 5 хв., прысычаны на звязытам, вазімі дэлку конкурсі «Б'ем у бубен» на падстуднікаваў праўдападобнасці. Аўтары самых незвычайніх і цікавых прац атрымуюць прызы. Дэйлайн 5 чэрвеня!

АРШАНСКАЯ ВІТВА

Працягваеца падрэшткоту да фесту беларускай аўтарскай песні і пазіў Аўгустынскай Бітвы. Запрашаем беларускіх віканадаў дадзедзу народнага спеву. Для інфармацыі: vorsfest.livejournal.com. Сувязь: vorskha2009@gmail.com

КОЗЫ

Прадам 2 квады. Т.: (017) 212-35-44.

Прыватныя абвесткі ў «НН» (не больш за 15 словаў) можна падаць бясплатна. Даўшыя пісці поштай (а/с 537, 220050, Мінск) ці праз e-mail (nn@nn.by) або размашчайце на форуме сайту www.nn.by. Даўкі скарыстайцеся!

«НН» СТО ГАДОЎ З ВАМИ

Стараадаўні гэта звычай на Сёмуху ўбіраць хаты і падворкі бяззінай. Але ці маем стараадаўнія ляся? Іх ужо не стала. Стараадаўнія звычай траба любіц і шанаваць, толькі калі яны разумныя. Падумайце, колькі бязрэшнікі.

«Наша Ніва». №21. 1909

Цётка Агата агавядзе сваёй суседы пра святочную імшу ў касцёле:

— А ўчора я пекна было ў касцеле, Божа ратуй!

Другая, не даслухаўшы, перабівае:

— Да дзе я табе чула, я ж учора ў касцеле не была.

Размаўляюць два хлопцы.

— Валера, ты ўчора на танцах быў?

— Не, учора не піў.

У малодшых класах хлопчыкі б'юць прыгожых дзяўчынок сумкамі па галаве, а потым здзіўляюцца, чаму ўсе прыгожыя дзяўчынаты — дурніцы.

Аб'ява: «Шаноўныя пакунікі! У сувязі з

финансавым крызісам наш будзік пераехаў

назад на рэчавыя рынак «Ждановічы».

Той, хто вывучыў англійска-беларускі слоўнік, ведае англійска-беларускую мову.

Навіна планегарнага маштабу: сацыяльна-еканамічнага Палітэхнічнага Карэй пагражае капіталістычнай Пайднічай Карэй вайной на эншчэненне, калі тэя не возьмуть іх да сябе!...

ЛЕВЫМ ВОКАМ

гаспадарцы капцы, што дэфолт непазбежны...

— А, я чуў пра гэта! Мая рытуальная роля называецца «Кудрыны»!

— Так. Аднак вы мусіце быць гатовым да таго, што Галоўны Шаман будзе вас крътыкаць, на слоўах церці ў парашок, называючы бруднымі словамі.

Студэнт пабег рыхтавацца да выступу. Чыноўнік на ўсякі выпадак прашантай замовы ад дзяржкантролю і

дзяржбіспекі і скіраваўся да свайго лімузіну. Замову ад аўтайнспекцыі не прамаўляў — у яго быў ахоўны амулет, прымацаваны на лабавым шкеле. Замовы ад Галоўнага Шамана, на жаль, не існавала.

Атамная энергетыка наклала адбітак на твар кіраўніка Акадэміі Навук Міхаіла Мінскіх (справа). Злева — міністр фінансаў Андрэй Харкавец, у цэнтры — Пятро Пракаповіч перад сустрэчай з Кудрыным.

З ПАДСЛУХАНАГА

На аўтобусным прыпынку размаўляюць дзеўчаніні.

— А і чула ты, учора ж Валерка новую дзэйску дамоў прынесь?

Другая, не даслухаўшы, перабівае:

— Да дзе я табе чула, я ж учора ў касцеле не была.

Размаўляюць два хлопцы.

— Валера, ты ўчора на танцах быў?

— Не, учора не піў.

У малодшых класах хлопчыкі б'юць прыгожых дзяўчынок сумкамі па галаве, а потым здзіўляюцца, чаму ўсе прыгожыя дзяўчынаты — дурніцы.

Аб'ява: «Шаноўныя пакунікі! У сувязі з

финансавым крызісам наш будзік пераехаў

назад на рэчавыя рынак «Ждановічы».

Той, хто вывучыў англійска-беларускі слоўнік, ведае англійска-беларускую мову.

Навіна планегарнага маштабу: сацыяльна-еканамічнага Палітэхнічнага Карэй пагражае капіталістычнай Пайднічай Карэй вайной на эншчэненне, калі тэя не возьмуть іх да сябе!...

Наша Ніва

незалежная газета

заснаваная ў 1906, адноўленая ў 1991

галоўныя рэдактары «Нашай Нівы»:

З. Вольскі (1906), А. Ляўсі (1906–1914),

Янка Купала (1914–1915), А. Ляўсікавіч,

У. Знамяроўскі (1920), С. Дубравец (1991–2000).

сакратары рэдакціі «Нашай Нівы»:

Андрэй Дзінько

галоўны рэдактар

Мастакі рэдактар

заславальнік

газеты «Наша Ніва»

Прыгарадное прадпрыемства «Сіроды»

адрес: 220050, Мінск, а/c 537

Tel/fax: (017) 284-73-29, 8-029-613-32-32,

8-029-707-73-29,

E-mail: nn@nn.by

On-line: www.nn.by

Наклад 6000. Газета выдаецца 48 разоў на год.

Нумар падпісі: друк 23.00.01.06.2009.

Знімаў № 2940.

Рэдакція: адрес: Ракасоўская, 102-71.

Цена даномінай.

М 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12

П 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12

90718190610080 09021

